

У складу с чланом 8 Закона о Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ бројеви 1/00 и 17/04) и Одлуком о давању овлашћења Законодавној комисији Скупштине Брчко дистрикта БиХ, број: 01-02-140/09 од 28. октобра 2009. године, Законодавна комисија Скупштине Брчко дистрикта БиХ на 64. сједници одржаној 29. новембра 2011. године утврдила је пречишћени текст Закона о управном поступку Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 3/00) са измјенама и допунама Закона о управном поступку Брчко дистрикта Босне и Херцеговине („Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“, бројеви 5/00, 9/02, 8/03, 8/04, 25/05, 8/07, 10/07, 19/07, 2/08, 36/09)

Број:01. 3-05-1183/11
Брчко, 29. новембра 2011. године

ПРЕДСЈЕДНИК
ЗАКОНОДАВНЕ КОМИСИЈЕ

Илија Марић, с.р.

З А К О Н
О УПРАВНОМ ПОСТУПКУ БРЧКО ДИСТРИКТА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
(пречишћени текст)

ПРВИ ДИО

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

I. ОСНОВНА НАЧЕЛА

1. Важење закона

Члан 1

- (1) По овом закону дужна су да поступају одјељења Владе Брчко дистрикта (у даљем тексту: одјељења) и други органи (у даљем тексту: органи), кад у управним стварима, непосредно примјењујући прописе рјешавају о правима, обавезама или правним интересима физичких или правних лица или других странака.
- (2) По овом закону дужна су да поступају и предузећа, установе и друга правна лица кад у обављању јавних овлашћења (у даљем тексту: институције које имају јавна овлашћења) која су им повјерена законом или уговором, рјешавају у управним стварима.

2. Посебан поступак

Члан 2

Поједина питања поступка за одређену управну област могу се само изузетно, посебним законом, уредити другачије него што су уређена овим законом, ако је то нужно за другачије поступање у тим питањима, с тим да не могу бити супротна начелима овог закона.

3. Супсидијарна примјена Закона

Члан 3

У управним областима за које је законом прописан посебан поступак, поступа се по одредбама тог закона, с тим да се по одредбама овог закона поступа у свим питањима која нису уређена посебним законом.

4. Начело законитости

Члан 4

- (1) Органи и институције који имају јавна овлашћења када поступају у управним стварима дужни су да те ствари рјешавају на основу закона и других прописа.
- (2) У управним стварима у којима је орган, односно институција која има јавна овлашћења по закону, или уговору, овлашћен да рјешава по слободној оцјени, рјешење мора бити донесено у границама овлашћења и у складу с циљем с којим је овлашћење дато.

5. Заштита права грађана и заштита јавног интереса

Члан 5

- (1) Кад органи и институције који имају јавна овлашћења воде поступак и рјешавају, дужни су да странкама омогуће да што лакше остваре своја права, водећи при том рачуна да остваривање њихових права не буде на штету права других лица нити у супротности са законом утврђеним јавним интересом.
- (2) Кад службено лице које поступа у некој управној ствари, с обзиром на постојеће чињенично стање, оцијени да одређена странка има основа за остварење неког права, дужно је да је упозорити на то.
- (3) Ако се на основу закона странкама налажу какве обавезе, према њима ће се примјењивати оне мјере предвиђене прописима које су за њих повољније, ако се таквим мјерама постиже циљ закона.

6. Начело ефикасности

Члан 6

Кад органи и институције које имају јавна овлашћења рјешавају у управним стварима дужни су да обезбиједи ефикасно остваривање права и интереса грађана, предузећа, установа и других правних лица.

7. Начело материјалне истине

Члан 7

У поступку се мора утврдити право стање ствари и у том циљу морају се утврдити све чињенице које су од важности за доношење законитог и правилног рјешења.

8. Начело саслушања странке

Члан 8

- (1) Прије доношења рјешења странци се мора пружити могућност да се изјасни о свим чињеницама и околностима које су важне за доношење рјешења.
- (2) Рјешење се може донијети без претходног изјашњења странке само у случајевима кад је то законом допуштено.

9. Оцјена доказа

Члан 9

Које ће чињенице узети као доказане одлучује овлашћено службено лице по свом увјерењу, на основу савјесне и брижљиве оцјене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата цјелокупног поступка.

10. Самосталност у рјешавању

Члан 10

- (1) Орган води управни поступак и доноси рјешење самостално, у оквиру овлашћења датих законом, другим прописима.
- (2) Овлашћено службено лице органа надлежног за вођење поступка самостално утврђује чињенице и околности и на основу утврђених чињеница и околности примјењује прописе на конкретни случај.

11. Право жалбе

Члан 11

- (1) Странка има право жалбе против првостепеног рјешења Апелационој комисији. Само законом може се прописати да у појединим управним стварима жалба није допуштена, и то ако се на други начин обезбиједи заштита права и законитости.
- (2) Под условима из овог закона странка има право жалбе Апелационој комисији и у случају кад првостепени орган није у прописаном року донио рјешење о њеном захтјеву.

(3) Против рјешења Апелационе комисије жалба није допуштена.

12. Коначност рјешења

Члан 12

Рјешење против којег се не може изјавити редовно правно средство (жалба) у управном поступку (коначно рјешење), може се поништити, укинути или измијенити само у случајевима који су овим или другим законом предвиђени.

13. Правоснажност рјешења

Члан 13

Рјешење против кога се не може изјавити жалба нити покренути управни спор (правоснажно рјешење), а којим је странка стекла одређена права, односно којим су странци одређене неке обавезе, може се поништити, укинути или измијенити само у случајевима који су овим или другим законом предвиђени.

14. Економичност поступка

Члан 14

Поступак се има водити брзо и са што мање трошкова и губитка времена за странку и друга лица која учествују у поступку, али тако да се прибави све што је потребно за правилно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног рјешења.

15. Помоћ неукој странци

Члан 15

Орган који води поступак стараће се да незнање и неуконост странке и других лица која учествују у поступку не буде на штету права која им по закону припадају.

16. Употреба језика и писма

Члан 16

(1) Српски, босански и хрватски језик, те ћирилично и латинично писмо се равноправно користе у управном поступку.

(2) Појединачна рјешења о правима и обавезама грађана биће обезбијеђена на било ком од језика и писама из става 1 овог члана, према захтјеву странке.

(3) Странке и други учесници у поступку који нису држављани БиХ, а не знају језик на којем се води поступак, имају право да ток поступка прате преко тумача (преводиоца).

17. Употреба израза “орган”

Члан 17

Под органом у смислу овог закона подразумијевају се одјељења Владе (у даљем тексту: одјељења), Скупштина Дистрикта и други органи, институције и друга правна лица из члана 1 овог закона, који рјешавају у управним стварима.

Под службеном евиденцијом подразумијева се евиденција која је установљена законом или другим прописом, а којом се организовано региструју подаци или чињенице за одређене намјене, односно потребе корисника.

II. НАДЛЕЖНОСТ

1. Стварна и мјесна надлежност

Члан 18

Стварна надлежност за рјешавање у управном поступку одређује се прописима којима се уређује одређена управна област или по прописима којима се одређује надлежност појединих органа.

Члан 19

Ако прописима из става 1 овог члана није одређено који је орган стварно надлежан за рјешавање у одређеној управној ствари, а то се не може утврдити ни по природи ствари, таква ствар спада у надлежност Одјељења за стручне и административне послове.

Члан 20

Орган надлежан за рјешавање у одређеној управној ствари може само на основу изричитог законског овлашћења пренијети рјешавање у тој ствари на други орган.

Члан 21

- (1) Органи Дистрикта имају сљедећу мјесну надлежност:
- 1) у стварима које се односе на непокретност – према непокретности која се налази на територији Дистрикта;
  - 2) у стварима које се односе на дјелатност неког органа, предузећа (компаније), установе или другог правног субјекта – за правне ентитете или њихове јединице које имају сједиште или обављају дјелатност на територији Дистрикта;

- 3) на професионалну дјелатност појединих лица која се обавља или се има обављати у одређеном мјесту – према сједишту радње, односно према мјесту гдје се дјелатност обавља на територији Дистрикта;
  - 4) у стварима које се односе на брод, или у којима је повод за вођење поступка настао на броду – за бродове чија је матична лука у Дистрикту;
  - 5) Ако се мјесна надлежност не може одредити на основу тачака 1–4 овог става одређује се према мјесту на коме је настао повод за вођење поступка.
- (2) Одредбе овог члана примјењују се ако посебним прописима није другачије одређено.

Члан 22

- (1) Сваки орган пази по службеној дужности у току цијелог поступка на своју стварну и мјесну надлежност.
- (2) Ако орган утврди да није надлежан за рад по одређеној управној ствари, поступиће на начин прописан у члану 52 ставовима 3 и 4 овог закона.
- (3) Ако је ненадлежни орган извршио неку радњу поступка, надлежни орган коме је ствар уступљена одлучиће да ли ће коју од тих радњи поновити.

2. Странке с дипломатским имунитетом

Члан 23

- (1) У погледу надлежности органа Дистрикта у стварима у којима је странка странац који ужива право имунитета у Дистрикту, страна држава или међународна организација имају у управном поступку положај уређен међународним правом, односно међународним уговорима, признатим од Босне и Херцеговине.
- (2) У случају сумње о постојању и обиму права имунитета, објашњење даје орган надлежан за спољне послове Босне и Херцеговине.
- (3) Службене радње које се тичу лица која уживају право имунитета обављају се посредовањем органа надлежног за спољне послове Босне и Херцеговине.

3. Споразум са ентитетима

Члан 24

Евентуални сукоб надлежности између ентитета и Дистрикта може се ријешити споразумом са ентитетима.

4. Сукоб надлежности

Члан 25

- (1) Када се два органа изјасне као надлежни или ненадлежни за рјешавање у истој управној ствари, предлог за рјешавање сукоба надлежности подноси Апелационој комисији орган који је посљедњи одлучивао о својој надлежности, а може га поднијети и странка.
- (2) Када Апелациона комисија рјешава сукоб надлежности истовремено ће поништити рјешење које је у управној ствари донио ненадлежни орган, односно поништиће закључак којим се надлежни орган изјаснио као ненадлежан и доставиће списе предмета надлежном органу.
- (3) Против рјешења којим се одлучује о сукобу надлежности не може се изјавити посебна жалба ни водити посебан управни спор.

5. Службено лице овлашћено за вођење поступка и за рјешавање

Члан 26

- (1) У управној ствари за чије је рјешавање надлежно одјељење, шеф одјељења ће донијети рјешење у управном поступку.
- (2) Шеф одјељења може да овласти друго службено лице истог органа да за вођење поступка, односно предузимање радње у поступку прије доношења рјешења.
- (3) Шеф одјељења мора донијети посебно рјешење о овлашћењу службеног лица из става 2 овог члана које садржи личне податке службених лица и обим њихових овлашћења за вођење управног поступка.

Члан 27

У управним стварима у којима рјешава институција која има јавна овлашћења, рјешење доноси руководилац те институције, ако законом или другим прописом није другачије одређено. Руководилац може овластити друго службено лице институције да предузима радње у поступку до доношења рјешења или да рјешава у управним стварима из надлежности те институције, о чему се доноси посебно рјешење, које садржи личне податке службених лица и обиме овлашћења за рјешавање у управним стварима.

6. Правна помоћ

Члан 28

- (1) Органи, као и институције које имају јавна овлашћења за рјешавање у управним стварима, дужни су да једни другима указују правну помоћ у управном поступку. Ова се помоћ тражи посебном молбом.

- (2) Замољени органи, односно институције из става 1 овог члана, дужни су да поступају по молби у границама свог подручја и дјелокруга, без одгађања, а најкасније у року од десет (10) дана од дана пријема молбе.
- (3) Правна помоћ за извршење појединих радњи у поступку може се тражити од судова само у оквиру посебних прописа. Изузетно, орган, односно институција која има јавна овлашћења за рјешавање у управним стварима могу тражити од судова да им доставе списе који су потребни за вођење управног поступка. Судови су дужни да поступе по таквом тражењу ако се тиме не омета сам судски поступак. Суд може одредити рок у ком му се списи морају вратити.
- (4) За правну помоћ у односу са иностраним органима важе одредбе међународних уговора, а ако ових уговора нема, примјењује се начело реципроцитета. Ако постоји сумња о постојању реципроцитета, објашњење о том питању затражиће се од органа надлежног за спољне послове Босне и Херцеговине.
- (5) Органи Дистрикта указују правну помоћ иностраним органима на начин предвиђен законима Дистрикта. Орган ће ускратити правну помоћ ако се тражи радња која је противна закону Дистрикта. Радња која је предмет молбе иностраног органа може се извршити и на начин који захтијева инострани орган, ако такав поступак није противан закону Дистрикта.
- (6) Ако међународним уговорима није предвиђена могућност непосредног контакта са иностраним органима, органи Дистрикта контактирају са иностраним органима преко органа надлежног за спољне послове Босне и Херцеговине.
- (7) Споразум са ентитетима рјешава аспекте пружања правне помоћи са управним органима ентитета.

7. Изузеће

Члан 29

Службено лице које је овлашћено да обавља поједине радње у поступку изузеће се од рада у предмету:

- 1) ако је у предмету у коме се води поступак: странка, саовлашћеник, односно суобвезник, свједок, вјештак, пуномоћник или законски заступник странке;
- 2) ако је са странком, заступником или пуномоћником странке сродник по крви у правој линији, а у побочној линији до четвртог степена закључно, брачни друг или сродник по тазбини до другог степена закључно, па и онда кад је брак престао;
- 3) ако је са странком, заступником или пуномоћником странке у односу стараоца, усвојиоца, усвојеника или храниоца;
- 4) ако је у првостепеном поступку учествовало у вођењу поступка или у доношењу рјешења.

Члан 30

Службено лице које је овлашћено да обави неку радњу у поступку, чим сазна да постоји који од разлога за изузеће из члана 29 овог закона, дужно је да прекине сваки даљи рад на предмету и да о томе обавијести орган за рјешавање о изузећу. Ако службено лице сматра да постоје друге околности које оправдавају његово изузеће, обавијестиће о томе тај орган не прекидајући рад.

Члан 31

- (1) Странка може захтијевати изузеће службеног лица из разлога наведених у члану 29 овог закона, а и кад постоје друге околности које доводе у сумњу њену непристрасност. У свом захтјеву странка мора навести околности због којих сматра да постоји неки од разлога за изузеће.
- (2) Службено лице за које је странка захтијевала изузеће из неког од разлога наведених у члану 29 овог закона не може, све до доношења закључка о овом захтјеву, обављати никакве радње у поступку, осим оних које не трпе одгађање.

Члан 32

- (1) О изузећу службеног лица овлашћеног да води управни поступак, одлучује шеф одјељења.
- (2) О изузећу шефа одјељења одлучује градоначелник.
- (3) О изузећу службеног лица институције која има јавна овлашћења одлучује руководилац те институције, а о изузећу руководиоца те институције одлучује шеф надлежног одјељења.
- (4) О изузећу се одлучује закључком.

Члан 33

- (1) У закључку о изузећу одредиће се службено лице које ће рјешавати, односно обављати поједине радње у поступку у вези с предметом у коме је изузеће одређено.
- (2) Против закључка којим се одређује изузеће није допуштена посебна жалба.

Члан 34

- (1) Одредбе члана 32 овог закона о изузећу службених лица сходно се примјењују и на изузеће записничара.
- (2) Закључак о изузећу записничара доноси службено лице које је овлашћено да води поступак.

III. СТРАНКА И ЊЕНО ЗАСТУПАЊЕ

1. Странка

Члан 35

Странка је лице по чијем је захтјеву покренут поступак или против кога се води поступак, или које ради заштите својих права или правних интереса има право да учествује у поступку (у даљем тексту: странка).

Члан 36

- (1) Странка у управном поступку може бити свако физичко и правно лице.
- (2) Пословна јединица предузећа (фирме), насеље, група лица, и дијелови предузећа који немају својство правних лица могу бити странке у поступку, ако могу бити носиоци права и обавеза о којима се рјешава у управном поступку.
- (3) Странка може бити и синдикална организација ако се управни поступак односи на какво право или правни интерес члана синдиката који је везан за чланство у синдикату.
- (4) Кад у вршењу послова из своје надлежности омбудсман утврди да је коначним управним актом повријеђено људско достојанство права и слободе грађана зајамчени Уставом БиХ и Статутом Дистрикта, он може присуствовати и учествовати у управном поступку до доношења правоснажне судске одлуке и у поступцима ванредних правних лијекова.

Члан 37

- (1) Предузеће (друштво), установа и друго правно лице, друштвена организација и удружење грађана који према свом општем акту имају задатак да штите одређена права и интересе својих чланова, могу, по овлашћењу свог члана, у његово име да ставе захтјев који се односи на остварење тих права и интересе, као и да ступе у већ покренути поступак са свим правима странке.
- (2) Правно лице из става 1 овог члана, може да заступа свог члана у управном поступку на његов захтјев, ако је то предвиђено општим актом тога правног лица.

Члан 38

- (1) Ако је други орган власти законом овлашћен да у управном поступку заступа јавне интересе, он има у границама својих овлашћења, права и дужности странке.
- (2) Орган из става 1 овог члана не може у управном поступку имати шира овлашћења него што их имају странке.

2. Процесна способност и законски заступник

Члан 39

- (1) Физичко лице које је потпуно пословно способно може само обављати радње у поступку (процесна способност).
- (2) За процесно неспособно физичко лице радње у поступку обавља његов законски заступник. Законски заступник се одређује на основу закона или актом надлежног органа донесеног на основу закона.
- (3) Правно лице обавља радње у поступку преко свог представника, односно законског заступника. Представник, односно законски заступник правног лица одређује се његовим општим актом, ако није одређен законом или актом надлежног органа донесеног на основу закона.
- (4) Кад орган који води поступак установи да законски заступник лица под старатељством не показује посебну пажњу у заступању, обавијестиће о томе орган старатељства.

Члан 40

- (1) У току цијелог поступка орган ће по службеној дужности пазити да ли лице које се појављује као странка може бити странка у поступку и да ли странку заступа њен законски заступник, односно представник.
- (2) Ако у току поступка наступи смрт странке, поступак се може обуставити или наставити, зависно од природе управне ствари која је предмет поступка. Ако према природи ствари поступак не може да се настави, орган ће обуставити поступак закључком против којег је допуштена посебна жалба.

3. Привремени заступник

Члан 41

- (1) Ако процесно неспособна странка нема законског заступника или се нека радња има предузети против лица чије је боравиште непознато, а које нема пуномоћника, орган који води поступак поставиће таквој странци привременог заступника, ако то тражи хитност предмета, а поступак се мора спровести. Орган који води поступак одмах ће извијестити о томе орган старатељства, а ако је привремени заступник постављен лицу чије је боравиште непознато, објавиће свој закључак на огласној табли и у Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) На начин предвиђен у одредбама става 1 овог члана, поставиће се привремени заступник и кад се има извршити радња која се не може одгодити а странку, односно њеног пуномоћника или заступника није могуће правовремено позвати. О томе ће се странка, пуномоћник или заступник одмах обавијестити.

- (3) Постављено лице је дужно да се прими заступања, а заступање може одбити само из разлога који су предвиђени посебним прописима. Привремени заступник учествује само у поступку за који је изричито постављен, и то док се не постави законски заступник или представник, односно док сама странка или њен пуномоћник не преузме учешће у поступку.

4. Заједнички представник

Члан 42

- (1) Двије или више странака могу, ако посебним прописом није другачије одређено, у истом предмету иступати заједнички. Оне су у таквом случају дужне назначити ко ће од њих иступати као њихов заједнички представник, или поставити заједничког пуномоћника.
- (2) Орган који води поступак, може ако то не забрањује посебан пропис, одредити странкама које у поступку учествују са истовјетним захтјевима да у одређеном року назначе ко ће их између њих представљати, или да поставе заједничког пуномоћника о чему се доноси закључак. Ако странке по таквом закључку не поступи, може то одредити сам орган који води поступак, у ком случају заједнички представник, односно пуномоћник задржава то својство све док странке не поставе другог. Против таквог закључка странке имају право посебне жалбе, али жалба не одгађа извршење закључка.
- (3) И у случају одређивања заједничког представника, односно пуномоћника, свака странка задржава право да иступа као странка у поступку, да даје изјаве, да самостално изјављује жалбе и користи друга правна средства.

5. Заступник

Члан 43

- (1) Странка у поступку, односно њен законски заступник може да одреди пуномоћника који ће је заступати у поступку, осим у радњама у којима је потребно да сама странка даје изјаве.
- (2) Радње у поступку које пуномоћник предузима у границама пуномоћи имају исто правно дјеловање као да их је предузела сама странка.
- (3) И поред пуномоћника, сама странка може давати изјаве, а ове изјаве се могу од странке и непосредно тражити.
- (4) Странка која је присутна кад њен пуномоћник даје усмену изјаву, може непосредно послје дате изјаве измијенити или опозвати изјаву свог пуномоћника. Ако у писменим или усменим изјавама које се тичу чињеница постоји несагласност између изјава странке и њеног пуномоћника, орган који води поступак цијениће обе изјаве у смислу члана 9 овог закона.

Члан 44

- (1) Пуномоћник може бити свако лице које је потпуно пословно способно, осим лица које се бави надриписарством.
- (2) Ако се као пуномоћник појави лице које се бави надриписарством, орган ће таквом лицу ускратити даље заступање, о чему се доноси закључак и о томе ће одмах обавијестити странку. Закључак о ускраћивању даљег заступања лицу које се бави надриписарством доставља се и главном тужиоцу Дистрикта.
- (3) Против закључка о ускраћивању заступања може се изјавити посебна жалба, која не одгађа извршење закључка.

Члан 45

- (1) Пуномоћ се може дати писмено, или усмено на записник који сачињава службено лице органа који води поступак.
- (2) Странка која није писмена или није у стању да се потпише ставиће на писмену пуномоћ умјесто потписа отисак прста. Ако се пуномоћ издаје лицу које није адвокат, потребно је и присуство двојице свједока, који ће се потписати на пуномоћ.
- (3) Изузетно, службено лице које води поступак или обавља поједине радње у поступку може допустити да у име странке, као њен пуномоћник, изврши одређену радњу лице које није поднијело пуномоћ (члан породице и др.), али ће истовремено наредити том лицу да накнадно у одређеном року поднесе одговарајућу пуномоћ за ту радњу.

Члан 46

- (1) Ако је пуномоћ дата у облику приватне исправе, па се посумња у њену истинитост, може се наредити да се поднесе овјерена пуномоћ.
- (2) Правилност пуномоћи испитује се по службеној дужности, а недостаци писмене пуномоћи уклањају се сходно одредби члана 54 овог закона, при чему службено лице које води поступак може допустити пуномоћнику с неуредном пуномоћи да изврши хитне радње у поступку.

Члан 47

- (1) Пуномоћ се може дати за цио поступак или само за поједине радње, а може се и временски ограничити.
- (2) Пуномоћ не престаје смрћу странке, губитком њене процесне способности или промјеном њеног законског заступника, али правни слѣдбеник странке, односно њен нови законски заступник може опозвати ранију пуномоћ.
- (3) На питања у вези с пуномоћи која нису уређена одредбама овог закона сходно ће се примјењивати одговарајуће одредбе закона којим је уређен парнични поступак.

Члан 48

Одредбе овог закона које се односе на странке важе сходно и за њихове законске заступнике, пуномоћнике, привремене заступнике и заједничке представнике.

Члан 49

- (1) Странци ће се дозволити да у стварима за које се тражи стручно познавање питања у вези с предметом поступка доведе стручно лице које ће јој давати обавјештења и савјете. Ово лице не заступа странку.
- (2) Странка не може довести као стручног помагача лице које није пословно способно или које се бави надриписарством.

IV. КОМУНИЦИРАЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА

1. Поднесци

Члан 50

- (1) Под поднесцима се подразумијевају захтјеви, обрасци који се користе за аутоматску обраду података, предлози, пријаве, молбе, жалбе, приговори и друга саопштења којима се појединци или правна лица обрађају органима.
- (2) Поднесци се, по правилу предају непосредно или шаљу поштом писмено, или се усмено саопштавају на записник код органа, а могу се, ако није другачије прописано, изјављивати и факсом и телеграфски. Кратка и хитна саопштења могу се давати и телефонски, ако је то по природи ствари могуће.
- (3) Поднесци се могу предати и електронским путем. Органи и странке, односно лица овлашћена за заступање странака могу међусобно комуницирати у електронском облику ако странке, односно лица овлашћена за заступање странке на то изјавом пристану.
- (4) Електронским путем достављен поднесак сматра се поднесеним у тренутку кад је евидентиран на уређају за примање таквих порука, након чега се без одгађања електронским путем обавјештава подносилац поднеска о потврди пријема поднеска.
- (5) Ако орган који је примио поднесак из техничких разлога не може прочитати поднесак у електронском облику о томе се без одгађања електронским путем или на други прикладан начин обавјештава подносилац, који је дужан поново послати поднесак у исправном електронском облику који је у употреби у том органу или га доставити на други начин.
- (6) Ако подносилац не поступи у складу са ставом 5 овог члана у остављеном року, сматраће се да поднесак није ни поднесен.

- (7) Поднесци се предају електронским путем сваког радног дана у току двадесет четири (24) часа и сматра се да је благовремено предат електронским путем ако је до истека рока примљен у систем за пријем поднесака.

Члан 51

Поднесак се предаје органу надлежном за пријем поднеска, а може се предати сваког радног дана у току радног времена. За усмене поднеске који нису везани с роком или иначе нису неодложни може се одредити да се предају само у одређене сате у току радног времена. Вријеме за предају оваквих поднесака објављује сваки орган у својим просторијама на видном мјесту.

Члан 52

- (1) Орган који је надлежан за пријем поднеска, односно усменог саопштења, дужан је да прими поднесак који му се предаје, односно да узме на записник усмено саопштење.
- (2) Службено лице које прими поднесак дужно је, по службеној дужности или на усмено тражење подносиоца, да да потврду о пријему поднеска. За ову потврду не плаћа се такса.
- (3) Ако орган није надлежан за пријем писменог поднеска, односно саопштења на записник, службено лице овог органа ће упозорити на то подносиоца и упутити га органу надлежном за пријем. Ако подносилац и поред тога захтијева да се његов поднесак односно саопштење на записник прими, службено лице је дужно да прими такав поднесак, односно усмено саопштење. Ако орган утврди да није надлежан за рад по таквом поднеску, донијеће закључак којим ће одбацити поднесак због ненадлежности и закључак одмах доставити странци.
- (4) Кад орган поштом добије поднесак за чији пријем није надлежан, а познато му је који је орган надлежан за пријем, послаће поднесак без одгађања надлежном органу и о томе ће обавијестити странку. Ако орган који је добио поднесак не може да утврди који је орган надлежан за рад по поднеску, донијеће без одлагања закључак којим ће одбацити поднесак због ненадлежности и закључак одмах доставити странци.
- (5) Против закључка донесеног у складу са ставовима 3 и 4 овог члана допуштена је посебна жалба.
- (6) Ако орган поштом добије тужбу за покретање управног спора, тужбу ће без одгађања доставити суду, о чему ће писмено обавијестити подносиоца тужбе.

Члан 53

- (1) Поднесак мора бити разумљив и садржавати све што је потребно да би се у вези с њим могло поступити. Поднесак нарочито треба да садржи: означење органа коме се упућује, предмет на који се односи захтјев, односно предлог, ко је заступник или пуномоћник ако га има и име и презиме и боравиште (адресу) подносиоца, односно заступника или пуномоћника.

- (2) Подносилац је дужан својеручно потписати поднесак. Изузетно, поднесак може умјесто подносиоца потписати његов брачни друг, један од његових родитеља, син или кћи, или адвокат који је по овлашћењу странке саставио поднесак. Лице које је потписало поднесак за подносиоца дужно је да на поднеску потпише своје име и стави своју адресу.
- (3) Ако је подносилац неписмен или није у стању да се потпише, потписаће га друго писмено лице, које ће потписати и своје име и адресу.
- (4) Поднесци поднесени у електронском облику са електронским потписом сматрају се својеручним потписом у складу с посебним прописима.

Члан 53а

Питања која се односе на употребу и промет електронског документа и електронског потписа прописују се посебним законом.

Члан 54

- (1) Ако поднесак садржи неки формални недостатак који спречава поступање по поднеску, или је поднесак неразумљив или непотпун, не може се само због тога одбацити. Орган који је примио такав поднесак дужан је да учини оне радње које ће обезбиједити да се недостаци отклоне и одредиће подносиоцу рок у коме је дужан да то учини. Ово се може саопштити подносиоцу писмено, факсом или телефонски, а и усмено ако се подносилац затекне код органа који ово саопштава. О учињеном саопштењу орган ће саставити службену забиљешку у спису.
- (2) Ако подносилац отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је поднесак био од почетка уредан. Ако подносилац не отклони недостатке у одређеном року, па се услед тога не може с поднеском поступати, сматраће се да поднесак није ни поднесен. О томе ће орган донијети закључак против кога се може изјавити посебна жалба. На ову посљедицу подносилац ће се посебно упозорити у позиву за исправку поднеска.
- (3) Кад је поднесак послат факсом, телеграфски или је примљено телефонско саопштење, па се посумња да поднесак није поднијело лице чије је име означено на телеграфском или факс-поднеску, односно да не потиче од лица које је при телефонском саопштењу казало своје име, надлежни орган ће повести поступак за утврђивање ових чињеница, па ако се недостаци не отклоне, поступиће на начин прописан у ставу 2 овог члана.

Члан 55

Ако поднесак садржи више захтјева који се морају рјешавати одвојено, орган који прими поднесак узмеће у рјешавање захтјеве за чије је рјешавање надлежан, а са осталим захтјевима поступиће у смислу члана 52 става 4 овог закона.

2. Позивање

Члан 56

- (1) Орган који води поступак овлашћен је да позива лице чије је присуство у поступку потребно а које борави на његовом подручју. По правилу, позивање се не може вршити ради достављања писмених отправки, рјешења и закључака, или ради саопштења која се могу извршити поштом и на други начин погоднији за лице коме се саопштење има учинити.
- (2) Изузетно, на усмену расправу може бити позвано лице која борави ван подручја органа који води поступак, ако се тиме поступак убрзава или олакшава, а долазак не проузрокује веће трошкове или веће губљење времена за позваног.
- (3) Позивање се врши писменим путем, ако посебним прописима није предвиђен други начин позивања.

Члан 57

- (1) У писменом позиву назначиће се: назив органа који позива, име и презиме и адреса лица које се позива, мјесто, дан, а кад је то могуће и час доласка позваног, предмет због кога се позива и у ком својству (као странка, свједок, вјештак итд.), а затим и која помоћна и доказна средства позвани треба да понесе. У позиву се мора навести да ли је позвано лице дужно да дође лично или може послати пуномоћника који ће га заступати, а затим ће се упозорити да је у случају спријечености да се одазове позиву дужно да извијести орган који је издао позив. Позвани ће се исто тако упозорити да може бити приведен ако се из неоправданих разлога не одазове, или не извијести да је спријечен да дође, односно да може бити новчано кажњен.
- (2) У позиву на усмену расправу странка се може позвати да поднесе писмене и друге доказе, а може се упозорити и да може повести свједоке на које се намјерава позвати.
- (3) Кад то допушта природа ствари, може се оставити на вољу позваном лицу да умјесто личног доласка преда, до одређеног дана, потребну писмену изјаву.

Члан 58

- (1) При позивању орган ће водити рачуна да се лице чије је присуство потребно позове да дође у вријеме које ће најмање ометати позваног у обављању његовог редовног посла.
- (2) Нико не може бити позван да дође у току ноћи. Позивање за долазак ноћу може се извршити само изузетно, ако је то предвиђено посебним прописима и ако се ради о извршењу хитних и неодгодивих мјера, које у позиву морају бити наведене, као и пропис на основу којег се врши то позивање.

Члан 59

- (1) Позвано лице дужно је да се одазове позиву.
- (2) Ако је позвано лице због болести или ког другог оправданог разлога спријечено да дође, дужно је одмах по пријему позива да о томе извијести орган који је издао позив, а ако је разлог спријечености настао касније, онда одмах послије сазнања тог разлога.
- (3) Ако се лице коме је позив лично достављен не одазове позиву, а изостанак не оправда, може бити приведено, ако је његово присуство потребно, а поред тога и кажњено новчаном казном од 500 КМ. Ове ће се мјере примијенити само ако је у позиву било назначено да ће се те мјере примијенити. Ако су због неоправданог изостанка позваног лица настали трошкови у поступку, може се одредити да те трошкове сноси лице које је изостало. Закључак о привођењу, о изрицању казне или о плаћању трошкова доноси службено лице које води поступак у сагласности са службеним лицем овлашћеним за рјешавање ствари, а код замољеног органа – у сагласности с руководиоцем тог органа, односно са службеним лицем овлашћеним за рјешавање у сличним стварима. Против овог закључка допуштена је посебна жалба.
- (4) Ако се позиву није одазвао службеник полиције, орган ће се обратити надлежном органу полиције тог лица са захтјевом да се оно доведе, а може га и казнити по ставу 3 овог члана, односно одредити да сноси трошкове.

3. Записник

Члан 60

- (1) О усменој расправи или другој радњи у поступку, као и о усменим изјавама странака или трећих лица у поступку, саставља се записник.
- (2) Не мора се састављати записник усменим захтјевима странке о којима се одлучује по скраћеном поступку, а којима се удовољава, већ се такви захтјеви само на прописан начин евидентирају.

Члан 61

- (1) У записник се уноси: назив органа који обавља радњу, број и датум, мјесто гдје се обавља радња, дан и час кад се обавља радња и предмет у коме се она обавља, имена службених лица, присутних странака и њихових заступника или пуномоћника и других лица која су присутна извођењу радње.
- (2) Записник треба да садржи тачно и кратко ток и садржај у поступку извршене радње и датих изјава и те радње и изјаве ограничиће се на оно што се тиче саме ствари која је предмет поступка. У записнику се наводе све исправе које су у било коју сврху употријебљене при извођењу радње, а према потреби, ове се исправе прилажу записнику.

- (3) Изјаве странака, свједока, вјештака и других лица која учествују у поступку, а које су значајне за доношење рјешења, уписују се у записник што тачније, а према потреби и њиховим ријечима. У записник се уписују и сви закључци који се у току радње донесу.
- (4) Ако се саслушање обавља преко тумача (преводиоца), значиће се на ком је језику саслушани говорио и ко је био тумач (преводиоцац).
- (5) Записник се води у току обављања службене радње. Ако се радња не може истог дана завршити, унијеће се сваког дана посебно у исти записник оно што је тог дана урађено и то ће се потписати.
- (6) Ако се радња о којој се води записник није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити да је било прекида.
- (7) Ако су у току радње израђени или прибављени планови, скице, цртежи, фотографије и томе слично, те акте ће својим потписом овјерити службено лице и прикључити записнику, а у записнику констатовати акте који су узети.
- (8) Прописима се може одредити да се записник у одређеним стварима може водити у виду књиге или других средстава евиденције.

Члан 62

- (1) Записник мора бити вођен уредно и у њему се не смије ништа брисати. Мјеста која су прецртана до закључења записника морају остати читљива и њих својим потписом овјерава службено лице које руководи радњом поступка.
- (2) У већ потписаном записнику не смије се ништа додавати ни мијењати. Допуна у већ закљученом записнику уноси се у додатак записника.

Члан 63

- (1) Прије закључења записник ће се прочитати саслушаним лицима и осталим лицима која учествују у радњи поступка. Ова лица имају право да и сама прегледају записник и да стављају своје примједбе, а службено лице је обавезно да то омогући. На крају записника навешће се да је записник прочитан и да нису стављене никакве примједбе, или ако јесу, укратко ће се уписати садржај датих примједба. Те примједбе ће потписати лице које их је дало. Затим ће се приступити потписивању записника на начин што ће се прво потписати лица која су саслушана, односно давала изјаве у поступку, а на крају записник ће овјерити својим потписом службено лице које је руководило радњом, као и записничар, ако га је било.
- (2) Странка, свједоци, вјештаци и друга лица која су саслушана у поступку у записнику ће се потписати испод оног дијела записника гдје је уписана њихова изјава.
- (3) Ако су вршена суочења, дио записника о томе потписаће лица која су суочена.

- (4) Ако се записник састоји од више листова, они ће се означити редним бројевима, а сваки лист ће на крају својим потписом овјерити службено лице које руководи радњом поступка и лице чија је изјава уписана на крају листа.
- (5) Допуне већ закљученог записника поново ће се потписати и овјерити.
- (6) Ако лице које треба да потпише записник није писмено, или не може да пише, потписаће га једно писмено лице, које ће ставити и свој потпис. Ово не може бити службено лице које руководи радњом поступка, нити записничар.
- (7) Ако неко лице неће да потпише записник, или се удаљи прије закључења записника, то ће се уписати у записник и навести разлог због ког је потпис ускраћен.

Члан 64

- (1) Записник састављен у складу са одредбама члана 62 овог закона јесте јавна исправа. Записник је доказ о току и садржају радње поступка и датих изјава, осим оних дијелова записника на које је саслушано лице ставило примједбу да нису правилно састављени.
- (2) Дозвољено је оспоравати и доказивати нетачност записника.

Члан 65

- (1) Кад у управном жалбеном поступку рјешава Апелациона комисија, о вијећању и гласању саставља се посебан записник.
- (2) У записник о вијећању и гласању уписује се, поред података о саставу Апелационе комисије, означавање предмета о коме је ријеч и кратак садржај онога што је ријешено, као и одвојена мишљења ако их је било. Овај записник потписују лице која предсједава Апелационом комисијом и записничар.

4. Разгледање списа и обавјештавање у току поступка

Члан 66

- (1) Странке имају право да разгледају списе предмета и да о свом трошку препишу потребне списе, а орган је обавезан да то омогући. Списи се разгледају и преписују под надзором одређеног службеног лица.
- (2) Право да разгледа списе и да о свом трошку препише поједине списе има и свако друго лице које учини вјероватним свој правни интерес за то.
- (3) Захтјев за разгледање и преписивање списа може се саставити и усмено. Орган може тражити од лица из става 2 овог члана да писмено или усмено на записник образложи постојање свог правног интереса.
- (4) Не могу се разгледати ни преписивати: записник о вијећању и гласању, службени реферати и нацрти рјешења, као ни други списи који се воде као повјерљиви, ако

би се тиме могла осујетити сврха поступка, или ако се то противи правном интересу странке или трећих лица.

- (5) Странка и свако друго лице које учини вјероватним свој правни интерес у предмету, као и заинтересовани органи, имају право да се обавјештавају о току поступка.
- (6) Против одбијања захтјева из одредаба овог члана допуштена је посебна жалба у року од четрдесет осам (48) сати и кад закључак није издат писмено. Жалба се може изјавити одмах.

V. ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА

1. Начин достављања писмена

Члан 67

- (1) Достављање писмена (позива, рјешења, закључака и других службених списа) врши се, по правилу, тако што се писмено предаје лицу коме је намијењено.
- (2) Достављање се врши и преко поште или га врши орган преко својих службених лица. Лице коме има да се писмено достави може бити позвано ради пријема писмена само изузетно, кад то захтијева природа или значај писмена које се има ручити, ако је таква достава посебним прописом предвиђена.
- (3) Начин достављања одређује орган чије се писмено доставља у складу са одредбама овог закона о достављању писмена.

Члан 68

- (1) Достављање се врши само радним даном, и то дању.
- (2) Орган чије се писмено има доставити може, изузетно, из нарочито важних разлога одредити да се достављање изврши и у недјељу или други нерадни дан или на дан државног празника.
- (3) Достављање поштом може се вршити и у дане наведене у ставу 2 овог члана.

Члан 69

- (1) Достављање се врши, по правилу, у стану или на радном мјесту гдје је запослено лице коме се достављање има извршити, а адвокату у његовој адвокатској канцеларији.
- (2) Достављање се може извршити и ван просторија наведених у ставу 1 овог члана, ако лице коме се достављање врши пристане да прими писмено које се доставља, а ако тих просторија нема, може се таквом лицу извршити достављање гдје год се оно затекне.

2. Обавезно лично достављање писмена

Члан 70

- (1) Достављање се мора извршити лично лицу коме је писмено намијењено кад је такво достављање одређено овим законом или другим прописом, кад од дана достављања почиње тећи рок који се по закону не може продужавати, или кад то одреди орган који је наредио достављање. Сматра се да је извршено лично достављање адвокату и предајом писмена лицу запосленом у адвокатској канцеларији.
- (2) Кад се лице коме се достављање има лично извршити не затекне у стану, односно на радном мјесту, или се у адвокатској канцеларији не затекне ни лице које је у њој запослено, достављач ће се обавијестити кад и на којем мјесту га може наћи, па ће му код неког од лица наведених у члану 71 овог закона оставити писмено обавјештење да одређени дан и час буде у свом стану, односно на радном мјесту, ради примања писмена. Ако и послије тога достављач не затекне лице коме се достављање има извршити, достављач ће поступити на начин прописан у члану 73 овог закона, и тада се сматра да је достављање извршено.
- (3) Достављањем писмена законском заступнику, пуномоћнику или пуномоћнику за примање писмена сматра се да је достављање извршено самој странци.

3. Посредно достављање писмена

Члан 71

- (1) Кад се лице коме се достављање има извршити не затекне у свом стану, достављање се врши предајом писмена неком од пунољетних чланова његовог домаћинства, а ако се ни они не затекну у стану, писмено се може предати комшији, ако он на то пристане.
- (2) Ако се достављање врши на радном мјесту лица коме се писмено има доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити лицу које је на истом мјесту запослено, ако оно пристане да прими писмено. Достављање адвокату може се извршити и предајом писмена лицу запосленом у адвокатској канцеларији.
- (3) Достављање по ставовима 1 и 2 овог члана не може се извршити лицу које у истом поступку учествује са супротним интересом.

Члан 72

- (1) Ако се утврди да је лице коме се достављање има извршити одсутно и да му лице наведено у члану 71 овог закона не може писмено на вријеме предати, писмено ће се вратити органу који га је издао, уз назначење гдје се одсутно лице налази.

- (2) Ако је боравиште лица коме се достављање има извршити и поред истраживања остало непознато, орган који је издао писмено поставиће том лицу привременог заступника у смислу члана 41 овог закона и њему ће предати писмено.

Члан 73

- (1) Ако се достављање не може извршити ни на начин прописан у члану 71 овог закона, а није утврђено да је лице коме се достављање има извршити одсутно, достављач ће вратити писмено органу који је наредио достављање, или пошти дистрикта Брчко, ако се достављање врши преко поште. На вратима стана лица коме се достављање има извршити достављач ће прибити писмено саопштење у којем је назначено гдје се писмено налази. На саопштењу и на самом писмену које се имало доставити, достављач ће назначити разлог оваквог достављања, као и датум кад је саопштење у којем је назначено прибио на врата, и ставити свој потпис.
- (2) Достављање се сматра извршеним кад је саопштење прибијено на врата с тим да оштећење или уништење овог саопштења извршено након прибијања на вратима нема утицаја на ваљаност достављања.
- (3) О достављању извршеном на начин прописан у ставу 1 овог члана, обавијестиће се орган који је наредио достављање.

4. Посебни случајеви достављања писмена

а) Достављање писмена законском заступнику и пуномоћнику

Члан 74

- (1) Достављање законском заступнику или пуномоћнику, ако их странка има, врши се на начин прописан у члановима 67 до 73 овог закона.
- (2) Ако више странака имају заједничког законског заступника или пуномоћника у истом предмету, достављање се за све њих врши том законском заступнику, односно пуномоћнику. Ако странка има више пуномоћника, довољно је да се достављање изврши само једном од њих.

б) Достављање писмена пуномоћнику за примање писмена

Члан 75

- (1) Странка може да овласти одређено лице коме се имају вршити сва достављања за њу. Кад странка писмено обавијести о том овлашћењу орган који води поступак, тај орган је обавезан да сва достављања врши овом пуномоћнику (пуномоћник за примање писмена).

- (2) Пуномоћник за примање писмена дужан је сваки акт без одгађања послати странци.
- (3) Ако би непосредно достављање странци, пуномоћнику или законском заступнику знатно одуговлачило поступак, службено лице које води поступак може наложити странци да у вези са одређеним предметом, а у одређеном року постави у сједишту органа пуномоћника за примање писмена. Ако странка не поступи по овом налогу, орган може поступити сходно члану 54 овог закона.
- (4) Кад се странка или њен законски заступник налазе у иностранству, а немају пуномоћника у Дистрикту, позваће се при достављању првог писмена да у одређеном року поставе пуномоћника или пуномоћника за примање писмена и упозориће се да ће им се, ако у остављеном року не поставе пуномоћника, поставити по службеној дужности пуномоћник за примање писмена, односно привремени заступник.
- (5) Достављањем писмена пуномоћнику за примање писмена сматра се да је достављање извршено странци којој је писмено имало бити достављено.

Члан 76

- (1) Кад више странака које у поступку заједнички учествују са истовјетним захтјевима немају заједничког пуномоћника, дужне су при првој радњи у поступку пријавити органу заједничког пуномоћника за примање писмена, по могућности таквог који станује у дистрикту Брчко. Док не пријаве заједничког пуномоћника за примање писмена, сматраће се за таквог пуномоћника она странка између њих која је на првом заједничком поднеску прва потписана или означена. Ако се на такав начин не може одредити пуномоћник, службено лице које води поступак може да одреди за пуномоћника било коју од тих странака. Ако је број странака велики или су из разних мјеста, могу странке пријавити, а и само службено лице може да одреди и више таквих пуномоћника и да означи коју ће од странака сваки од њих заступати.
- (2) Заједнички пуномоћник за примање писмена дужан је да без одгађања обавијести све странке о писмену које је за њих примио и да им омогући да прегледају, препишу и овјере писмено које, по правилу, он треба да чува.
- (3) У писмену које се доставља пуномоћнику за примање писмена означиће се сва лица за која се достављање врши.

с) Достављање писмена другим органима, предузећима (друштвима), установама и другим правним лицима

Члан 77

- (1) Достављање писмена другим органима, предузећима (друштвима), установама и другим правним лицима врши се предајом писмена службеном лицу, односно лицу одређеном за примање писмена тих органа, односно правних лица ако за поједине случајеве није другачије прописано.

- (2) Ако у поступку учествује као странка организација из члана 36 ставова 2 и 3 овог закона достављање се врши предајом писмена лицу које су чланови одредили за примање писмена.
- (3) Ако достављач у току радног времена не нађе лице за примање писмена, предају писмена може извршити ма ком лицу запосленом у том органу, односно у правном лицу, које се затекне у њиховим просторијама.

d) Достављање писмена осталим лицима

Члан 78

- (1) Физичким лицима и правним лицима у иностранству, као и страним државама, међународним организацијама и лицима у Дистрикту која уживају дипломатски имунитет, достављање писмена се обавља преко органа надлежног за спољне послове Босне и Херцеговине, ако међународним уговорима није другачије одређено.
- (2) Становнику Дистрикта који се налази у иностранству достављање извода из матичних књига, свјedoцби, диплома, увјерења, потврда и других писмена издатих на захтјев странке може се обављати непосредно. Достављање ових и других писмена може се обављати и преко дипломатских и конзуларних представништава Босне и Херцеговине у иностранству.
- (3) Припадницима Полиције, лицима запосленим у сувоземном, ријечном, поморском и ваздушном саобраћају достављање писмена се може вршити и преко њихове команде, односно органа или правног лица у којима су запослени.
- (4) Лицима која су лишена слободе достављање писмена се врши преко управе установе у којој се налазе.

e) Достављање писмена јавним саопштењем

Члан 79

Ако се ради о лицу или више лица која органу нису позната или која се не могу одредити, достављање писмена ће се извршити јавним саопштењем на огласној табли органа који је писмено издао и објављивањем у средствима јавног информисања. Сматра се да је достављање писмена извршено послије истека петнаест (15) дана од дана истицања саопштења на огласној табли, односно од дана објављивања у средствима јавног информисања, ако орган који је писмено издао не одреди дужи рок.

f) Одбијање пријема писмена

Члан 80

- (1) Ако лице коме је писмено упућено, односно одрасли члан његовог домаћинства без законског разлога одбије да прими писмено, или то учини лице запослено у органу, предузећу (друштву), установи или у другом правном лицу или у адвокатској канцеларији, односно ако то учини лице које су за пријем писмена одредили насеље, група лица и др., достављач ће писмено оставити у стану или на радном мјесту гдје је то лице запослено или ће писмено прибити на врата стана или просторије гдје је запослено.
- (2) Кад је достављање писмена извршено на начин предвиђен у ставу 1 овог члана, достављач ће забиљежити на доставници датум, час и разлог одбијања пријема, као и мјесто гдје је писмено оставио, и тиме се сматра да је достављање извршено.

г) Промјена стана

Члан 81

- (1) Кад странка или њен законски заступник у току поступка промијене своје пребивалиште или стан, дужни су да о томе одмах обавијесте орган који води поступак.
- (2) Ако они то не учине, а достављач и поред истраживања не може сазнати куда су се одселили, орган ће одредити да се сва даља достављања писмена у поступку за ту странку врше прибијањем писмена на огласној табли органа који води поступак.
- (3) Достављање се сматра извршеним после истека петнаест (15) дана од дана прибијања писмена на огласној табли органа који води поступак.
- (4) Кад пуномоћник, односно пуномоћник за примање писмена у току поступка промијени своје пребивалиште или стан, а не обавијести о томе орган који води поступак, достављање ће се извршити као да пуномоћник није ни постављен.

5. Доставница

Члан 82

- (1) Доказ за извршено достављање писмена представља потврда о достављању (доставница).
- (2) Доставница садржи: назив органа који доставља, број и датум, назив писмена које се доставља, име странке, односно лице коме се писмено доставља и њену адресу.

- (3) На доставници се уписује датум достављања и потписују је прималац и достављач. Прималац ће на доставници сам словима назначити датум пријема.
- (4) Ако је прималац неписмен или не може да се потпише, достављач ће на доставници назначити његово име и датум предаје и ставиће напомену зашто прималац није ставио свој потпис.
- (5) Ако прималац одбије да потпише доставницу, достављач ће то забиљежити на доставници и исписати словима датум предаје, и тиме се сматра да је достављање извршено.

6. Грешке у достављању писмена

Члан 83

- (1) Ако при достављању писмена буде учињена грешка која се односи на датум достављања или лице коме је писмено предато, орган о чијем се писмену ради дужан је спровести поступак ради утврђивања тих чињеница. Сматраће се да је достављање извршено оног датума за који се у поступку утврди да је лице коме је писмено намијењено стварно добило то писмено.
- (2) Ако је доставница нестала, извршено достављање писмена може се доказивати и другим средствима што се утврђује у поступку, у складу са одредбом става 1 овог члана.

VI. РОКОВИ

Члан 84

- (1) За предузимање појединих радњи у поступку могу бити одређени рокови.
- (2) Ако рокови нису одређени законом или другим прописом, одређује их, с обзиром на околности случаја, службено лице које води поступак.
- (3) Рок који је одредило службено лице које води поступак, као и рок одређен прописима за који је предвиђена могућност продужења, може се продужити на молбу заинтересованог лица која се поднесе прије истека рока или три дана по истеку рока, ако постоје оправдани разлози за продужење, о чему се сачињава записник.

Члан 85

- (1) Рокови се одређују на дане, мјесеце и године.
- (2) Када је рок одређен по данима, дан у који је достављање или саопштење извршено, односно у који пада догађај од кога треба рачунати трајање рока, не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наредни дан. Рок који је

одређен по мјесецима, односно по годинама завршава се истеком оног дана, мјесеца, односно године, који по свом броју одговара дану кад је достављање или саопштење извршено, односно дану у који пада догађај од кога се рачуна трајање рока. Ако нема тог дана у посљедњем мјесецу, рок истиче посљедњег дана тог мјесеца.

(3) Завршетак рока може се означити и извјесним календарским датумом.

Члан 86

- (1) Почетак и ток рокова на спречавају нерадни дани, односно дани празника.
- (2) Ако посљедњи дан рока пада у недјељу или на дан празника, или у неки други дан кад орган код кога се радња поступка има предузети не ради, рок истиче истеком првог наредног радног дана.

Члан 87

- (1) Поднесак је поднесен у року ако је прије него што рок истекне стигао органу коме је имао бити предат.
- (2) Кад је поднесак упућен поштом препоручено или телеграфски, дан предаје пошти сматра се даном предаје органу коме је упућен.
- (3) За лица која су лишена слободе дан предаје поднеска управи установе у којој се та лица налазе сматра се даном предаје органу коме је упућен.
- (4) Ако је надлежни орган одредио дан кад ће се расправљати о поднеску који је странка дужна да поднесе, па позвао странку да поднесак достави до одређеног дана, орган је дужан узети у разматрање поднесак који је примљен прије почетка расправљања.

VII. ПОВРАЋАЈ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

Члан 88

- (1) Странци која је из оправданих разлога пропустила да у року изврши неку радњу поступка, па је услед тога пропуштања искључена од вршења ове радње, дозволиће се, по њеном предлогу, повраћај у пређашње стање.
- (2) На предлог странке која је пропустила да у року преда поднесак, дозволиће јој се повраћај у пређашње стање и кад је она из незнања или очигледном омашком поднесак правовремено послала поштом или непосредно предала ненадлежном органу.
- (3) Повраћај у пређашње стање дозволиће се и у случају кад је странка очигледном омашком прекорачила рок, али је поднесак ипак примљен од надлежног органа најкасније за три дана послје истека рока, ако би странка због закашњења изгубила неко право.

Члан 89

- (1) Странка је дужна да у предлогу за повраћај у пређашње стање изнесе околности због којих је била спријечена да у року изврши пропуштену радњу и да те околности учини бар вјероватним.
- (2) Предлог за повраћај у пређашње стање не може се заснивати на околности коју је орган већ раније оцијенио недовољном за продужење рока или за одгађање расправе.
- (3) Ако се повраћај у пређашње стање тражи због тога што је пропуштено да се поднесе какав поднесак, предлогу треба приложити и тај поднесак.

Члан 90

- (1) Предлог за повраћај у пређашње стање подноси се у року од осам дана, рачунајући од дана када је престао разлог који је проузроковао пропуштање, а ако је странка тек касније сазнала за пропуштање, рачуна се од дана када је то сазнала.
- (2) Послије истека три мјесеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање.
- (3) Ако се пропусти рок из ставова 1 и 2 овог члана за тражење повраћаја, не може се тражити повраћај због пропуштања овог рока.

Члан 91

- (1) Предлог за повраћај у пређашње стање подноси се органу код кога је требало извршити пропуштену радњу.
- (2) О предлогу одлучује закључком орган код кога је требало извршити пропуштену радњу.
- (3) Неправовремено поднесен предлог одбациће се без даљег поступка.
- (4) Ако су чињенице на којима се предлог заснива општепознате, надлежни орган може да одлучи о предлогу без изјашњења противне странке.

Члан 92

- (1) Против закључка којим се дозвољава повраћај у пређашње стање није допуштена жалба, осим ако је повраћај дозвољен по предлогу који је неправовремено поднесен или је недопуштен.
- (2) Против закључка којим је одбијен предлог за повраћај у пређашње стање допуштена је посебна жалба само ако је закључак донио првостепени орган.

- (3) Жалба није допуштена против закључка о предлогу за повраћај у пређашње стање који је донијела Апелациона комисија.
- (4) Против закључка којим је као неправовремен одбачен предлог за повраћај у пређашње стање допуштена је посебна жалба само кад је закључак донио првостепени орган.

Члан 93

- (1) Предлог за повраћај у пређашње стање не зауставља ток поступка, али орган надлежан за одлучивање о предлогу може привремено прекинути поступак док закључак о предлогу којим је ријешено о повраћају не постане коначан.
- (2) Кад је повраћај у пређашње стање дозвољен, поступак се враћа у оно стање у коме се налазио прије пропуштања, а поништавају се сва рјешења и закључци које је орган донио у вези с пропуштањем.

VIII. ОДРЖАВАЊЕ РЕДА

Члан 94

- (1) Службено лице које руководи радњом поступка дужно је да се стара о одржавању реда у току поступка.
- (2) С тим циљем службено лице је овлашћено да опомиње лица која ометају рад органа и да одређује мјере потребне да се ред одржи о чему се у спису сачињава службена забиљешка.
- (3) Лице које присуствује некој радњи поступка не смије носити оружје или опасно оруђе.

Члан 95

- (1) Лице које и поред опомене омета рад или учини непристојност при вршењу радње поступка или неће да одложи опасно оруђе, односно оружје, може бити удаљено. Лице које учествује у радњи поступка може бити удаљено тек пошто је претходно било опоменуто да ће бити удаљено и пошто су му биле предочене правне посљедице такве мјере. Удаљење због нарушавања реда или због непристојности, или ношења оружја или опасног оруђа, изриче службено лице које руководи радњом поступка.
- (2) Ако на основу одредбе става 1 овог члана, буде удаљена странка која нема пуномоћника, или ако је удаљен пуномоћник чији властодавац није присутан, службено лице које руководи радњом поступка позваће лице које се удаљава да постави свог пуномоћника. Ако позвано лице то не учини, службено лице може да одгоди радњу на трошак лица које је одбило да постави свог пуномоћника, а може му и само поставити пуномоћника ако је то потребно. Овакав пуномоћник може заступати само у оној радњи поступка с које је странка удаљена.

- (3) О удаљењу из ставова 1 и 2 овог члана доноси се закључак. Против закључка донесеног по ставу 2 овог члана може се изјавити посебна жалба.

Члан 96

- (1) Лице које теже наруши ред или учини крупнију непристојност, може се поред удаљења, казнити новчаном казном од 500 КМ.
- (2) Ова казна не искључује кривичну, прекршај или дисциплинску одговорност.
- (3) Казном из става 1 овог члана може бити кажњено и лице које грубо повриједи обичаје понашања према органу или службеном лицу које води поступак.

Члан 97

- (1) Новчане казне због радњи предвиђених у члану 96 ставу 1 овог закона изриче службено лице које руководи радњом поступка, а због радњи предвиђених у члану 96 ставу 3 – орган који води поступак.
- (2) Против закључка о казни може се изјавити посебна жалба. Жалба против закључка о новчаној казни због нарушавања реда не одгађа извршење те казне.

IX. ТРОШКОВИ ПОСТУПКА

1. Трошкови органа и странака

Члан 98

- (1) Издаци у готовом новцу као што су: путни трошкови службених лица, издаци за свједоке, вјештаке, судске тумаче, увиђај, огласе и слично, а који су настали спровођењем поступка по некој управној ствари, падају, по правилу, на терет онога који је цио поступак покренуо.
- (2) Када лице које учествује у поступку проузрокује својом кривицом или обијешћу трошкове појединих радњи у поступку, дужно је да сноси те трошкове.
- (3) Кад је поступак који је покренут по службеној дужности окончан повољно по странку, трошкове поступка сноси орган који је поступак покренуо.

Члан 99

- (1) Свака странка, сноси по правилу, сама своје трошкове проузроковане поступком, као што су: трошкови долажења, изгубљеног времена, издаци на таксе, за правно заступање и стручно помагање.
- (2) Кад у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, странка која је изазвала поступак, а на чију штету је поступак окончан, дужна је да противној странци накнади оправдане трошкове који су тој странци настали

учествовањем у поступку. Ако је у таквом случају нека од странака дјелимично успјела са својим захтјевом, она је дужна да накнади противној странци трошкове сразмјерно дијелу свог захтјева с којим није успјела. Странка која је обијешћу проузроковала противној странци трошкове у поступку дужна је да тој странци те трошкове накнади.

- (3) Трошкови за правно заступање накнађују се само у случајевима кад је такво заступање било нужно и оправдано.
- (4) Трошкове странке или другог лица у поступку, проузроковане поступком покренутим по службеној дужности или јавном интересу, а које странка, односно друго лице у поступку није проузроковало својим понашањем, сноси орган.

Члан 100

Трошкове поступка у вези са извршењем сноси извршеник. Ако се ови трошкови од њега не могу наплатити, сноси их странка по чијем је предлогу извршење извршено.

Члан 101

Ако се поступак покреће по захтјеву странке, а са сигурношћу се може предвидјети да ће изазвати издатке у готовом новцу (трошкови увиђаја, вјештачења, доласка свједока и сл.), орган који води поступак може закључком одредити да странка унапријед положи потребан износ за покриће тих трошкова. Ако странка не положи тај износ у одређеном року, орган може одустати од извођења тих доказа или обуставити поступак осим ако се продужење поступка мора наставити због јавног интереса.

Члан 102

- (1) У рјешењу којим се поступак завршава, орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у ком року имају исплатити.
- (2) У рјешењу се мора посебно навести да ли ће онај који сноси трошкове имати да накнади трошкове другој странци.
- (3) Ако трошкове поступка сноси више лица, трошкови ће се између њих раздијелити на једнаке дијелове, односно у одговарајућој сразмјери.
- (4) Ако орган у рјешењу не одлучи о трошковима, навешће се да ће се о трошковима донијети посебан закључак.

Члан 103

- (1) Свједоци, вјештаци, тумачи и службена лица имају право на накнаду трошкова путовања и издатака изазваних борављењем у мјесту ради извршења тих радњи, с тим да тим лицима припада и накнада изгубљене зараде, ако за то вријеме не остварују зараду на основу радног односа у другом органу или правном лицу или другом лицу, односно институцији у којој су запослена. Поред накнаде, вјештаци и тумачи имају право и на посебну награду.

- (2) Свједоци, вјештаци и тумачи дужни су да поставе захтјев за накнаду, односно награду при саслушању, тумачењу, односно давању вјештаковог мишљења. У противном, губе то право. Службено лице које води поступак дужно је да о овоме обавијести / упозори / подсјети свједока, вјештака или тумача.
- (3) Износ накнада може утврдити посебним закључком орган који води поступак, одређујући ко је дужан да их плати и у ком року. Против овог закључка допуштена је посебна жалба. Овај закључак представља основ за извршење.

Члан 104

- (1) Посебним прописима регулишу се: накнаде трошкова, издатака и изгубљене зараде свједоцима, вјештацима и тумачима, односно посебне награде вјештацима и свједоцима, начин наплате и исплате тих накнада и награда као и ослобођење од плаћања трошкова, када трошкови треба да се исплате од стране органа Дистрикта. Ове прописе доноси Влада Дистрикта на предлог шефа Одјељења за стручне и административне послове.

2. Ослобађање од плаћања трошкова

Члан 105

- (1) Орган који води поступак може да ослободи странку од сношења трошкова у цијелости или дјелимично, ако утврди да она не може поднијети трошкове без штете по нужно издржавање своје породице. Орган доноси закључак о томе по предлогу странке, на основу увјерења о њеном имовном стању које издаје надлежни орган.
- (2) Ослобађање од сношења трошкова односи се на ослобађање од такса, издатака органа који води поступак, као што су путни трошкови службених лица, издаци за свједоке, вјештаке, тумаче, увиђај, огласе и слично, као и на ослобађање од полагања осигурања за трошкове.
- (3) Страни држављани ослободиће се сношења трошкова само под условом реципроцитета. У случају сумње о постојању реципроцитета, објашњење даје орган надлежан за спољне послове Босне и Херцеговине. За тражење објашњења важе одредбе члана 28 овог закона.

Члан 106

Орган који води поступак може у току поступка укинути закључак о ослобађању од сношења трошкова ако утврди да више не постоје разлози због којих је странка била ослобођена сношења трошкова.

Члан 107

Против закључка којим се одбија захтјев странке за ослобађање сношења трошкова као и против закључка из члана 106 овог закона, странка може изјавити жалбу.

ДРУГИ ДИО

ПРВОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК

Х. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА И ЗАХТЈЕВИ СТРАНАКА

1. Покретање поступка

Члан 108

Управни поступак покреће надлежни орган по службеној дужности или поводом захтјева странке.

Члан 109

- (1) Надлежни орган ће покренути поступак по службеној дужности кад то одређује закон или на закону заснован пропис или кад утврди или сазна да, с обзиром на постојеће чињенично стање треба, ради заштите јавног интереса, покренути управни поступак.
- (2) При покретању управног поступка по службеној дужности надлежни орган узима у обзир и евентуалне представке грађана и правних лица и упозорења других органа.

Члан 110

(1) Управни поступак је покренут чим је надлежни орган извршио ма коју радњу ради вођења поступка.

(2) Ако надлежни орган поводом стављеног захтјева странке нађе да по важећим прописима нема услова за покретање поступка, донијеће закључак којим се одбија покретање поступка.

(3) Против закључка из претходног става може се изјавити жалба, осим ако је закључак донио другостепени орган.

Члан 111

У стварима у којима је по закону или по природи ствари за покретање и вођење управног поступка потребан захтјев странке, надлежни орган може да покрене и води поступак само ако постоји такав захтјев.

2. Спајање ствари у један поступак

Члан 112

- (1) Ако се права или обавезе странака заснивају на истом или сличном чињеничном стању и на истом правном основу и ако је орган који води поступак у погледу свих

предмета стварно надлежан, може се покренути и водити један поступак и онда кад је ријеч о правима и обавезама више странака.

- (2) Под истим условима, једна или више странака могу у једном поступку остваривати и више различитих захтјева.
- (3) О вођењу једног поступка у оваквим случајевима надлежни орган ће донијети посебан закључак, против кога се може изјавити жалба, осим ако је закључак донијела Апелациона комисија.

Члан 113

Надлежни орган може јавним саопштењем покренути управни поступак према већем броју лица која органу нису позната или се не могу одредити, а која у поступку могу имати положај странке, ако је ријеч о битно истом захтјеву према свим тим лицима.

Члан 114

- (1) Када се у смислу члана 112 овог закона води један поступак или је поступак покренут јавним саопштењем у смислу члана 113 овог закона, свака странка иступа у поступку самостално.
- (2) У закључцима којима се у таквом поступку предузимају извјесне мјере према странкама, мора се одредити која се од тих мјера односи на коју од странака, осим ако је ријеч о странкама које у поступку заједнички учествују са истовјетним захтјевима, или ако законом није другачије прописано.

3. Измјена захтјева

Члан 115

- (1) Пошто је поступак покренут, странка може до доношења рјешења у првом степену проширити стављени захтјев, или умјесто ранијег захтјева ставити други, без обзира на то да ли се проширени или измијењени захтјев заснива на истом правном основу, под условом да се такав захтјев заснива на битно истом чињеничном стању.
- (2) Ако орган који води поступак не дозволи проширење или измјену захтјева, донијеће о томе закључак. Против таквог закључка допуштена је посебна жалба.

4. Одустанак од захтјева

Члан 116

- (1) Странка може одустати од свог захтјева у току цијелог поступка.
- (2) Кад је поступак покренут поводом захтјева странке, а странка одустане од свог захтјева, орган који води поступак донијеће закључак којим се поступак обуставља. О томе ће бити обавијештена противна странка, ако је има.

- (3) Ако је даље вођење поступка потребно у јавном интересу или ако то захтијева противна странка, надлежни орган ће продужити вођење поступка.
- (4) Када је поступак покренут по службеној дужности, орган може да обустави поступак. Ако је поступак у истој ствари могао бити покренут и по захтјеву странке, поступак ће се наставити, ако странка то захтијева.
- (5) Против закључка којим се обуставља поступак дозвољена је посебна жалба.

Члан 117

- (1) Странка одустаје од свог захтјева подношењем писмене изјаве коју даје органу који води поступак или усмено на записник. Док орган који води поступак не донесе закључак о обустављању поступка и не достави га странци, странка може опозвати свој одустанак од захтјева.
- (2) Поједина радња или пропуштање странке може се сматрати њеним одустанком од захтјева само кад је то законом одређено.
- (3) Ако је странка одустала од свог захтјева послје доношења првостепеног рјешења, а прије истека рока за жалбу, закључком о обустави поступка поништава се првостепено рјешење, ако је њиме захтјев странке био позитивно или дјелимично позитивно ријешен. Ако је странка одустала од свог захтјева послје изостављене жалбе, а прије него што јој је достављено рјешење донесено поводом жалбе, закључком о обустави поступка поништава се првостепено рјешење којим је захтјев странке био усвојен, било у цијелости било дјелимично, ако је странка у цијелости одустала од свог захтјева.

Члан 118

Странка која је одустала од захтјева дужна је да сноси све трошкове који су настали до обустављања поступка, осим ако посебним прописима није другачије прописано.

5. Поравнање

Члан 119

- (1) Ако у поступку учествују двије или више странака са супротним захтјевима, службено лице које води поступак настојаће у току цијелог поступка да се странке поравнају, потпуно или бар у појединим спорним тачкама.
- (2) Поравнање мора бити увијек јасно и одређено, и не смије бити на штету јавног интереса, јавног морала или правног интереса трећих лица. Службено лице које води поступак мора на то пазити по службеној дужности. Ако се утврди да би поравнање било на штету јавног интереса, јавног морала или правног интереса трећих лица, орган који води поступак неће прихватити да се закључи поравнање, и о томе ће донијети посебан закључак.

- (3) Поравнање се уписује у записник. Поравнање је закључено кад странке послѣје прочитаног записника о поравнању потпишу записник. Овјерен препис записника предаће се странкама ако га траже.
- (4) Поравнање има снагу извршног рјешења донесеног у управном поступку.
- (5) Орган пред којим је закључено поравнање донијеће закључак којим ће према потреби поступак обуставити у цијелости или дјелимично.
- (6) Ако закључак о обустављању, односно о настављању поступка није у складу са закљученим поравнањем, против закључка је допуштена посебна жалба.

XI. ПОСТУПАК ДО ДОНОШЕЊА РЈЕШЕЊА

A) ОПШТА НАЧЕЛА

1. Заједничке одредбе

Члан 120

- (1) Прије доношења рјешења имају се утврдити све чињенице и околности које су значајне за рјешење и странкама омогућити да остваре и заштите своја права и правне интересе, о чему се стара службено лице које води поступак.
- (2) Ово се може извршити у скраћеном поступку, или у посебном испитном поступку.

Члан 121

- (1) Службено лице које води поступак може у току цијелог поступка употпуњавати чињенично стање и изводити доказе и о оним чињеницама које раније у поступку нису биле изнесене или још нису утврђене.
- (2) Службено лице које води поступак наредиће по службеној дужности извођење сваког доказа ако утврди да је то потребно ради разјашњења ствари.
- (3) Службено лице које води поступак дужно је да прибави по службеној дужности податке о чињеницама о којима службену евиденцију води орган надлежан за рјешавање. На исти начин поступиће службено лице у погледу чињеница о којима службену евиденцију води други орган, односно предузеће (друштво), установа или друго правно лице у Дистрикту.

Члан 122

- (1) Чињенично стање на коме заснива свој захтјев странка је дужна да изнесе тачно, истинито и одређено.
- (2) Ако није ријеч о чињеницама које су општепознате, странка је дужна да за своје наводе понуди доказе и да их по могућности поднесе. Ако сама странка тако не

поступи, службено лице које води поступак позваће је да то учини. Од странке се неће тражити да прибави и поднесе доказе које брже и лакше може прибавити орган који води поступак, нити да подноси таква увјерења која органи нису дужни издавати по члану 157 овог закона.

- (3) Ако странка није накнадно у одређеном року поднијела доказе, орган не може због тога одбацити захтјев као да није поднесен, него је дужан да настави поступак у складу с правилима поступка и према материјалном пропису, ријешити управну ствар.

Члан 123

- (1) Странка у току поступка даје своју изјаву, по правилу, усмено, а може је дати и писмено.
- (2) Кад је ријеч о сложеној ствари или кад су потребна опширнија стручна објашњења, службено лице које води поступак може наложити странци да поднесе писмену изјаву, одређујући јој довољан рок за то. У таквом случају и странка има право да тражи да јој се допусти давање писмене изјаве за то.
- (3) Ако је странци наложено или допуштено да поднесе писмену изјаву, не може јој се услед тога одузети право да своју изјаву да усмено.

Члан 124

Ако се у току поступка појави лице које до тада није учествовало у поступку као странка, па захтијева да учествује у поступку као странка, службено лице које води поступак испитаће његово право да буде странка и о томе ће донијети закључак. Против закључка којим се не признаје то својство допуштена је посебна жалба.

Члан 125

Службено лице које води поступак дужно је да, по потреби, упозори странку на њена права у поступку и да јој указује на правне посљедице њених радњи или пропуштања у поступку.

2. Скраћени поступак

Члан 126

- (1) Орган може по скраћеном поступку ријешити ствар непосредно:
  - 1) ако је странка у свом захтјеву навела чињенице или поднијела доказе на основу којих се може утврдити стање ствари, или ако се то стање може утврдити на основу општепознатих чињеница које су органу познате;
  - 2) ако се стање ствари може утврдити на основу службених података којима орган располаже а није потребно посебно саслушање странке ради заштите њених права, односно правних интереса;

3) у случају кад је прописом предвиђено да се ствар може ријешити на основу чињеница или околности које нису потпуно доказане или се доказима само посредно утврђују, али су чињенице или околности учињене вјероватним, а из свих околности произлази да се захтјеву странке има удовољити;

4) кад је ријеч о предузимању у јавном интересу хитних мјера које се не могу одгађати, а чињенице на којима рјешење треба да буде засновано су утврђене или бар учињене вјероватним.

(2) Рјешења из тачака 1 и 2 става 1 овог члана могу се израђивати рачунарима.

3. Посебан испитни поступак

Члан 127

(1) Посебан испитни поступак се спроводи кад је то потребно ради утврђивања чињеница и околности које су значајне за разјашњење ствари или ради давања странкама могућности да остваре и заштите своја права и правне интересе.

(2) Службено лице које води поступак, одређује ток испитног поступка, придржавајући се одредаба овог закона и прописа који се односе на ствар о којој је ријеч.

(3) У овим границама службено лице које води поступак нарочито: одређује које се радње у поступку имају извршити и издаје наређења за њихово извршење, одређује ред којим ће се поједине радње вршити и рокове у којима ће се извршити, ако они нису прописани законом; одређује усмене расправе и саслушања, као и све што је потребно за њихово одржавање; одлучује који се докази имају извести и којим доказним средствима и одлучује о свим предлозима и изјавама.

(4) Службено лице које води поступак одлучује да ли ће се расправљање и доказивање вршити одвојено о појединим спорним питањима или заједно за цио предмет.

Члан 128

(1) Странка има право да учествује у испитном поступку и, ради остварења циља поступка, да даје потребне податке и брани своја права и законом заштићене интересе, а службено лице је обавезно да то омогући.

(2) Странка може износити чињенице које могу утицати на рјешење ствари и побијати тачност навода који се не слажу с њеним наводима. Странка има право да све до доношења рјешења допуњује и објашњава своја тврђења, а ако то учини послуже одржане усмене расправе, дужна је да оправда због чега то није учинила на расправи.

(3) Службено лице које води поступак дужно је да пружи могућност странци: да се изјасни о свим околностима и чињеницама које су изнесене у испитном поступку,

о предлозима и понуђеним доказима, да учествује у извођењу доказа и да поставља питања другим странкама, свједоцима и вјештацима преко службеног лица које води поступак, а с његовом дозволом и непосредно, као и да се упозна с резултатом извођења и да се о томе изјасни. Надлежни орган не може донијети рјешење прије него што се странци пружи могућност да се изјасни о чињеницама и околностима на којима треба да се заснива рјешење а о којима странци није била дата могућност да се изјасни.

4. Претходно питање

Члан 129

- (1) Ако орган који води поступак наиђе на питање без чијег се рјешења не може ријешити сама ствар, а то питање чини самосталну правну цјелину за чије је рјешење надлежан суд или неки други орган (претходно питање), он може, под условима из овог закона, сам расправити то питање или поступак прекинути док надлежни орган то питање не ријеши. О прекиду поступка доноси се закључак, против ког је допуштена посебна жалба, осим ако је закључак донијела Апелациона комисија.
- (2) Ако је орган расправио претходно питање, рјешење таквог питања има правно дјеловање само у ствари у којој је то питање ријешено.
- (3) У питању постојања кривичног дјела и кривичне одговорности учиниоца, орган који води поступак везан је правоснажном пресудом суда.

Члан 130

- (1) Орган који води поступак мора прекинути поступак кад се претходно питање односи на постојање кривичног дјела, постојање брака, утврђивање очинства, или кад је то законом одређено.
- (2) Када се претходно питање односи на кривично дјело, а нема могућности за кривично гоњење, орган који води поступак расправиће и то питање.

Члан 131

У случају када се због претходног питања не мора прекинути поступак по члану 130 ставу 2 овог закона, орган који води поступак може сам узети у претрес претходно питање и расправити га као саставни дио ствари и на том основу ријешити саму ствар.

Члан 132

- (1) Ако орган који води управни поступак не узме претходно питање у претрес у смислу члана 131 овог закона, а поступак за рјешење претходног питања који се може водити само по службеној дужности још није покренут код надлежног органа, он ће тражити да надлежни орган покрене поступак по том питању.

- (2) У ствари у којој се поступак за рјешење претходног питања покрене поводом захтјева странке орган који води управни поступак може закључком наложити једној од странака да ради рјешења претходног питања тражи од надлежног органа покретање поступка, одређујући јој рок у ком је дужна да то учини, и да му о поднесеном тражењу поднесе доказ. При том ће орган који води управни поступак упозорити странку на посљедице пропуштања. Рок за тражење покретања поступка за рјешење претходног питања почиње тећи од дана коначности закључка.
- (3) Ако странка не поднесе у одређеном року доказ да је од надлежног органа тражила покретање поступка о претходном питању, сматраће се да је странка која је поставила захтјев одустала од њега, а орган који води управни поступак обуставиће поступак. Ако то није учинила противна странка, орган ће наставити поступак и сам ће расправити претходно питање.
- (4) Против закључка донесеног по ставу 2 овог члана, допуштена је посебна жалба.

Члан 133

- (1) Поступак прекинут због рјешавања претходног питања код надлежног органа наставиће се пошто рјешење донесено о том питању постане коначно.
- (2) Поступак се може наставити по службеној дужности и у случају кад се оцијени да нема разлога да се чека на коначно рјешење претходног питања код надлежног органа, осим у случају из става 1 члана 130 овог закона.

5. Усмена расправа

Члан 134

Службено лице које води поступак одређује, на своју иницијативу или на предлог странке, усмену расправу у сваком случају кад је то корисно за разјашњење ствари, а мора је одредити:

- 1) у стварима у којима учествују двије или више странака с противним интересима, или
- 2) кад се има извршити увиђај или саслушање свједока или вјештака.

Члан 135

- (1) Усмена расправа је јавна.
- (2) Службено лице које води поступак може искључити јавност за цијелу усмену расправу или само за један њен дио:
  - 1) ако то захтијевају разлози морала или јавне безбједности;
  - 2) ако постоји озбиљна и непосредна опасност ометања усмене расправе;
  - 3) ако треба да се расправља о односима у некој породици;

- 4) ако треба да се расправља о околностима које представљају службену, пословну, професионалну, научну или умјетничку тајну.
- (3) Предлог за искључење јавности може поднијети и заинтересовано лице.
- (4) О искључењу јавности доноси се закључак који мора бити образложен и јавно објављен.
- (5) При саопштавању рјешења јавност се не може искључити.

Члан 136

- (1) Искључење јавности не односи се на странке, њихове помоћнике и стручне помагаче.
- (2) Службено лице које води поступак може допустити да усменој расправи с које је јавност искључена присуствују поједина службена лица, научни и јавни радници, ако је то од интереса за њихову службу, односно научни рад. Службено лице које води поступак упозориће ова лица да су дужна да чувају као тајну оно што буду на расправи сазнала.

Члан 137

- (1) Орган који води поступак дужан је да предузима све што је потребно да се усмена расправа обави без прекида и без одуговлачења и по могућности без прекидања.
- (2) Лицима која се позивају на усмену расправу мора се оставити довољно времена да се припреме за расправу и да на њу дођу на вријеме и без ванредних трошкова. Позваним лицима оставиће се, по правилу, осам дана од достављања позива до дана расправе.

Члан 138

Кад је за расправљање на усменој расправи, потребно извршити увид у одређене планове, списе или друге предмете, и ове списе треба ставити на увид позваним лицима истовремено са одређивањем расправе, а у позиву назначити вријеме и мјесто, кад и гдје се они могу разгледати.

Члан 139

- (1) Орган који води поступак дужан је да и јавно објави одређивање усмене расправе: кад постоји опасност да се појединачни позиви неће моћи на вријеме доставити, кад постоји вјероватноћа да има заинтересованих лица која се још нису појавила као странке, или кад то налажу други слични разлози.
- (2) Јавна објава усмене расправе треба да садржи све податке који морају бити наведени у појединачном позиву, као и позив да на расправу дође свако ко сматра да се ствар тиче његових правно заштићених интереса. Ова објава саопштава се на начин прописан чланом 78 овог закона.

Члан 140

Усмена расправа одржаће се, по правилу, у сједишту органа који води поступак. Ако је потребан увиђај у мјесту ван сједишта тог органа, усмена расправа се може одржати на мјесту увиђаја. Орган који води поступак може одредити за усмену расправу и друго мјесто кад је то потребно ради знатног смањења трошкова и ради темељнијег, бржег или једноставнијег расправљања ствари.

Члан 141

- (1) Службено лице које води поступак дужно је да на почетку усмене расправе утврди која су од позваних лица присутна, а за одсутне да провјери да ли су им позиви правилно достављени.
- (2) Ако нека од странака која још није саслушана није дошла на расправу, а није утврђено да јој је позив правилно достављен, службено лице које води поступак одгодиће расправу, осим у случају кад је усмена расправа на вријеме објављена јавном објавом.
- (3) Ако на усмену расправу не дође странка по чијем је захтјеву поступак покренут, мада је уредно позвана, а из цијелокупног стања ствари се може претпоставити да је странка захтјев повукла, службено лице које води поступак обуставиће поступак. Против закључка о томе допуштена је посебна жалба. Ако се не може претпоставити да је странка сама повукла захтјев, или ако би се поступак имао наставити по службеној дужности, у интересу јавности службена лица ће, према околностима случаја, спровести расправу без тог лица или ће је одгодити.
- (4) Ако странка против које је покренут поступак неоправдано изостане мада је уредно позвана, службено лице које води поступак може спровести расправу и без ње, а може на њен трошак и одгодити усмену расправу, ако је то потребно ради правилног рјешења ствари.

Члан 142

- (1) Ако присутна странка и поред упозорења на посљедице, не стави у току саме расправе примједбу на рад који се на расправи обавља, сматраће се да нема примједби. Ако та странка касније стави примједбу на рад обављен на расправи, орган који рјешава о ствари цијениће ту примједбу ако она може имати утицај на рјешавање ствари и ако није дата последије расправе да би се одуговлачио поступак.
- (2) Ако странка која је позвана јавним саопштењем позива није дошла на расправу, а примједбе на рад обављен на расправи стави последије расправе, ове ће се примједбе узети у обзир под условом из става 1 овог члана.

Члан 143

- (1) На усменој расправи треба да се претресе и утврди оно што је предмет испитног поступка.
- (2) Ако се предмет не може претресати на једној расправи, службено лице које води поступак прекинуће расправу и заказати што прије њен наставак. За овај наставак

службено лице ће предузети све потребне мјере које су прописане за одређивање усмене расправе, а присутним лицима може усмено саопштити те мјере, као и вријеме и мјесто наставка расправе. При наставку усмене расправе службено лице које води поступак изнијеће у главним цртама ток дотадашње расправе.

- (3) За извођење писмених доказа који се накнадно поднесу не мора се поново одређивати усмена расправа, али ће се странци дати могућност да се о изведеним доказима изјасни.

В) ДОКАЗИВАЊЕ

1. Опште одредбе

Члан 144

- (1) Чињенице на основу којих се доноси рјешење утврђују се доказима.
- (2) Као доказно средство употребиће се све што је подесно за утврђивање стања ствари што одговара поједином случају, као што су: исправе, односно микрофилмска копија исправе или репродукција те копије, свјedoци, изјава странке, налази вјештака и њихове изјаве, увиђај.

Члан 145

- (1) Да ли неку чињеницу треба доказивати или не, одлучује службено лице које води поступак, зависно од тога да ли та чињеница може имати утицаја на рјешавање ствари. Докази се, по правилу, изводе пошто се утврди шта је у чињеничном погледу спорно или шта треба доказивати.
- (2) Не треба доказивати чињенице које су општепознате.
- (3) Исто тако, не треба доказивати чињенице чије постојање закон претпоставља, али је допуштено доказивати непостојање тих чињеница, ако законом није другачије одређено.

Члан 146

Ако је доказивање пред органом који води поступак неизводљиво или повезано с несразмјерним трошковима или с великим губитком времена, доказивање или поједини докази могу се изводити пред замољеним органом.

Члан 147

Када је прописом предвиђено да се ствар може ријешити на основу чињеница или околности које нису потпуно доказане или се доказима само посредно утврђују чињенице и околности које су учињене вјероватним, не морају се изводити посебни докази ради утврђивања тих чињеница предвиђени одредбама овог закона о извођењу доказа.

Члан 148

- (1) Ако органу који рјешава о ствари није познато право које важи у страниој држави, може се обавијестити о томе код Правосудне комисије дистрикта Брчко (у даљем тексту: Правосудна комисија). Ако Правосудна комисија не може доћи до тражених података, може те податке тражити од Министарства иностраних послова БиХ.
- (2) Орган који рјешава о ствари може од странке затражити да поднесе јавну исправу коју је издао надлежни инострани орган којим се потврђује које право важи у страниој држави. Допуштено је доказивање страног права противно оваквој јавној исправу, ако међународним уговором није другачије предвиђено.

2. Исправе

Члан 149

- (1) Исправа коју је у прописаном облику издао орган у границама своје надлежности, а која може бити прилагођена електронској обради података, као и исправа коју је у таквом облику издала институција која има јавна овлашћења, односно друго правно лице (јавна исправа), доказује оно што се у њој потврђује или одређује.
- (2) У поступку доказивања, микрофилмска копија исправе, односно репродукција те копије, изједначава се са исправом из става 1 овог члана, ако је такву микрофилмску копију, односно репродукцију те копије, издао орган у границама своје надлежности, односно институција која има јавна овлашћења или друго правно лице.
- (3) Допуштено је доказивати да су у таквој исправу, односно микрофилмској копији исправе или репродукцији те копије, чињенице неистинито потврђене или да је сама исправа, односно микрофилмска копија исправе или репродукција те копије неисправно састављена.
- (4) Допуштено је доказивати да микрофилмска копија, односно репродукција те копије није вјерна оригиналу.

Члан 150

Ако је на исправу нешто прецртано, остругано, или иначе избрисано, уметнуто, или ако на исправу постоје други спољни недостаци, службено лице које води поступак оцијениће према свим околностима да ли је тиме и у којој мјери умањена доказна вриједност исправе или је исправа потпуно изгубила доказну вриједност за рјешавање ствари о којој се води поступак.

Члан 151

- (1) Исправе које служе као доказ подnose странке или их прибавља службено лице које води поступак. Странка подноси исправу у оригиналу, микрофилмској копији исправе или репродукцији те копије, или у овјереном препису или овјереној

фотокопији, а може је поднијети и у простом препису. Кад странка поднесе исправу у овјереном препису, службено лице које води поступак може тражити да странка покаже оригиналну исправу, а кад поднесе исправу у простом препису, службено лице ће утврдити да ли је прост препис вјеран оригиналу. Микрофилмска копија исправе или репродукција те копије коју је на прописан начин израдио орган у границама своје надлежности или институција која има јавна овлашћења, односно друго правно лице, има у управном поступку доказну вриједност оригиналне исправе, у смислу члана 149 става 1 овог закона, за рјешавање ствари о којој се води поступак.

- (2) Ако је неке чињенице или околности орган који је за то био надлежан већ утврдио или су посвједочене у јавној исправи (као лична карта, извод из матичне књиге и др.), орган који води поступак узмеће ове чињенице и околности за доказане. Кад је у питању стицање или губљење права, а постоји вјероватноћа да су се те чињенице и околности накнадно измијениле, или их на основу посебних прописа треба посебно доказати, службено лице ће тражити да странка поднесе посебне доказе о тим чињеницама и околностима, или ће их орган сам прибавити.

Члан 152

- (1) Службено лице које води поступак може позвати странку која се позива на неку исправу да је поднесе, ако њом располаже или је може прибавити.
- (2) Ако се исправа налази код противне странке, а та странка неће добровољно да је поднесе или покаже, службено лице које води поступак позваће ту странку да поднесе или покаже исправу на расправи, да би се друге странке могле о њој изјаснити.
- (3) Ако странка која је позвана да поднесе, односно покаже исправу, не поступи по позиву, службено лице које води поступак цијениће, с обзиром на све околности случаја, од каквог је то утицаја за рјешавање ствари.

Члан 153

Ако се исправа која се има употријебити као доказ у поступку налази код органа или институције која има јавна овлашћења, односно код другог правног лица, орган који води поступак прибавиће ову исправу по службеној дужности. Ти органи, институције и правна лица дужни су да поступе по тражењу надлежног органа.

Члан 154

- (1) Ако се исправа налази код трећег лица, а то лице неће добровољно да је покаже, орган који води поступак позваће закључком то лице да покаже ту исправу на расправи, да би се странке могле о њој изјаснити.
- (2) Треће лице може ускратити показивање исправе из истих разлога, као и свједок свједочење.
- (3) Против трећег лица које без оправданог разлога одбије да покаже исправу поступиће се као против онога који одбије да свједочи.

- (4) Против закључка којим му се наређује показивање исправе, као и против закључка о казни због непоказивања исправе, треће лице има право жалбе, која одгађа извршење закључка.
- (5) Странка која се позива на исправу која се налази код трећег лица дужна је да накнади трошкове које је то лице имало у вези с показивањем исправе.

Члан 155

- (1) У складу са Статутом Дистрикта, странка има право да подноси исправе на језику из члана 16 овог закона.
- (2) Исправе које су издате на страном језику подnose се у овјереном преводу.
- (3) Исправе које је издао инострани орган, које у мјесту гдје су издате важе као јавне исправе, имају, под условима реципроцитета, исту доказну снагу као и исправе Дистрикта, ако су прописно овјерене.

3. Увјерења

Члан 156

- (1) Органи су дужни издавати увјерења, односно друге исправе (сертификате, потврде и др.) о чињеницама о којима воде службену евиденцију.
- (2) Под условима из става 1 овог члана, институције које имају јавна овлашћења, као и друга правна лица и институције, издају увјерења, односно друге исправе о чињеницама а у вези с пословима које у складу са законом обављају те институције, односно правна лица и институције.
- (3) Увјерења и друге исправе о чињеницама о којима се води службена евиденција морају се издавати у складу с подацима службене евиденције. Таква увјерења, односно друге исправе имају значај јавне исправе.
- (4) Под службеном евиденцијом подразумијевају се евиденције које су установљене законом или другим прописом.
- (5) Увјерења и друге исправе о чињеницама о којима се води службена евиденција издају се странци на усмени захтјев, истог дана када је странка затражила издавање увјерења, односно друге исправе, а најкасније у року од пет дана, ако прописом из става 4 овог члана, којим је установљена службена евиденција, није другачије одређено.
- (6) Ако органи, правна лица и институције из ставова 1 и 2 овог члана одбију захтјев за издавање увјерења, односно друге исправе, дужни су да о томе донесу посебно рјешење.
- (7) Ако у року од пет дана од дана подношења захтјева не издају увјерење, односно другу исправу, нити донесу и доставе странци рјешење о одбијању захтјева,

сматра се да је захтјев одбијен. У овом случају странка има право да поднесе жалбу Апелационој комисији као да је њен захтјев одбијен (“ћутање управе”).

- (8) Ако странка, на основу доказа којима располаже, сматра да јој увјерење, односно друга исправа није издата у складу с подацима из службене евиденције, може захтијевати измјену увјерења, односно друге исправе. Орган, односно правно лице и институција дужни су да донесу посебно рјешење ако одбију захтјев странке да јој измијене, односно издају ново увјерење или исправу. У том случају, важи рок од пет дана од дана подношења захтјева за издавање новог увјерења, односно исправе. Ако то не буде учињено у том року, сматра се да је захтјев одбијен.

Члан 157

- (1) Органи, односно предузећа (друштва), установе и друга правна лица дужни су издавати увјерења, односно друге исправе о чињеницама о којима не воде службену евиденцију, ако је то законом одређено. У том случају чињенице се утврђују вођењем поступка прописаног одредбама ове главе о доказивањима.
- (2) Увјерење, односно друга исправа издата на начин предвиђен у ставу 1 овог члана, не везује орган коме је поднесена као доказ и који треба да рјешава о ствари. Ако орган не прихвати то увјерење, односно такву исправу као доказ, у том случају он ће сам приступити утврђивању чињеница наведених у увјерењу.
- (3) Увјерење, односно друга исправа странци се издаје, односно рјешење о одбијању захтјева доноси и странци доставља у року од осам дана од дана подношења захтјева, а ако се тако не поступи, сматра се да је захтјев одбијен.

4. Свједоци

Члан 158

- (1) Свједок може бити свако физичко лице које је било способно да опази чињеницу о којој има да свједочи и које је у стању да то своје опажање саопшти.
- (2) Лице које у поступку учествује у својству службеног лица не може бити свједок.

Члан 159

Свако лице које се као свједок позива дужно је да се одазове позиву, а и да свједочи, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 160

Не може се испитати као свједок лице које би својим исказом повриједило дужност чувања службене тајне, државне или војне тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности.

Члан 161

- (1) Свједок може ускратити свједочење:

- 1) на поједина питања на која би одговор изложио тешкој срамоти, знатној имовинској штети или кривичном гоњењу њега, његовог сродника по крви у правој линији, а у побочној линији до трећег степена закључно, његовог брачног друга или сродника по тазбини, до другог степена закључно и онда кад је брак престао, као и његовог стараоца или стараника, усвојиоца или усвојеника;
  - 2) на поједина питања на која не би могао одговорити а да не повриједи обавезу да чува пословну, професионалну, умјетничку или научну тајну;
  - 3) о ономе што је странка повјерила свједоку као свом пуномоћнику;
  - 4) о ономе о чему се странка или друго лице исповиједало свједоку као вјерском исповједнику.
- (2) Свједок се може ослободити дужности свједочења и о поједини другим чињеницама кад изнесе важне разлоге за то. Ако је потребно, он треба те разлоге да учини вјероватним.
  - (3) Свједок не може због опасности од какве имовинске штете ускратити свједочење о правним пословима при којима је био присутан као свједок, писар или посредник, о радњама које је у вези са спорним питањем предузео као правни претходник или заступник једне од странака, као и о свакој радњи о којој је на основу посебних прописа дужан поднијети пријаву или дати изјаву.

Члан 162

- (1) Свједоци се саслушавају појединачно, без присуства оних свједока који ће се касније саслушати.
- (2) Саслушани свједок не смије се удаљити без дозволе службеног лица које води поступак.
- (3) Службено лице које води поступак може већ саслушаног свједока поново саслушати, а свједоке чији се искази не слажу може суочити.
- (4) Лице које због болести или тјелесне неспособности не може доћи по позиву испитаће се у свом стану.

Члан 163

Свједок ће се претходно упозорити да је дужан да говори истину, да не смије ништа прећутати, па ће му се предочити посљедице давања лажног исказа.

- (1) Од свједока ће се затим узети општи лични подаци овим редом: име и презиме, занимање, боравиште, мјесто рођења, године живота и брачно стање. Ако је потребно, свједок ће бити испитан и о околностима које се тичу његове вјеродостојности као свједока у предмету о коме је ријеч, а нарочито о његовим сродничким односима према странкама.
- (2) Службено лице које води поступак указаће свједоку на која питања може ускратити свједочење.

- (3) Након тога свједоку ће се постављати питања о самом предмету и позиваће се да изнесе шта му је о томе познато.
- (4) Није допуштено постављати таква питања која указују на то како би се имало одговорити.
- (5) Свједок ће се увијек питати откуда му је познато оно што свједочи.

Члан 164

- (1) Ако свједок не зна језик на ком се води поступак, испитаће се преко тумача.
- (2) Ако је свједок глув, питања ће му се постављати писмено, а ако је нијем, позваће се као тумач лице које се са свједоком може споразумјети.

Члан 165

- (1) Послије саслушања, службено лице које води поступак може одлучити да свједок положи заклетву или да изјаву на свој исказ. Неће се заклињати ни давати изјаву свједок који је малољетан или који не може довољно да схвати значај заклетве или изјаве.
- (2) Заклетва се полаже усмено изговарањем ових ријечи: “Заклињем се да сам о свему о чему сам овдје питан говорио истину и да ништа што о овој ствари знам нисам прећутао.”
- (3) Ниједи свједоци који знају читати и писати заклињу се на тај начин што потписују текст заклетве, а глуви свједоци ће прочитати текст заклетве. Ако ниједи или глуви свједоци не знају читати ни писати, заклеће се преко тумача.

Члан 166

- (1) Ако свједок који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или се без одобрења или оправданог разлога удаљи с мјеста гдје треба да буде саслушан, орган који води поступак може наредити да се присилно доведе и да сноси трошкове довођења, а може га и казнити новчано до 500 КМ.
- (2) Ако свједок дође, па без оправданог разлога одбије да свједочи и ако је упозорен на посљедице одбијања, може се казнити новчано до 500 КМ, а ако и послје тога одбије да свједочи, може се још једанпут казнити до 500 КМ. Закључак о изрицању службене казне доноси службено лице које води поступак у сагласности са службеним лицем овлашћеним за рјешавање ствари, а код замољеног органа – у сагласности с руководиоцем тог органа, односно са службеним лицем овлашћеним за рјешавање у сличним стварима.
- (3) Ако свједок накнадно оправда свој изостанак, службено лице које води поступак поништиће закључак о казни или трошковима. Ако свједок накнадно пристане да свједочи, службено лице може поништити закључак о казни.
- (4) Службено лице које води поступак може одлучити да свједок накнади трошкове које је проузроковао својим изостанком или одбијањем да свједочи.

- (5) Против закључка о трошковима или новчаној казни донесеног на основу овог члана, допуштена је посебна жалба.

5. Изјава странке

Члан 167

- (1) Ако за утврђивање одређене чињенице не постоји непосредан доказ, или се таква чињеница не може утврдити на основу других доказних средстава, за утврђивање те чињенице може се као доказно средство узети и усмено дата изјава странке. Изјава странке може се узети као доказно средство и у стварима малог значаја ако би се одређена чињеница имала утврђивати саслушањем свједока који живи у мјесту удаљеном од сједишта органа, или би иначе, услед прибављања других доказа, било отежано остваривање права странке. Изјава се уноси у записник.
- (2) Законом се може прописати да се и у случајевима осим оних из става 1 овог члана, одређене чињенице могу доказивати изјавом странке.
- (3) Вјеродостојност изјаве странке цијени се по начелу прописаном у члану 9 овог закона.
- (4) Прије узимања изјаве странке службено лице које води поступак дужно је да упозори странку на кривичну и материјалну одговорност за давање лажне изјаве.

6. Вјештаци

Члан 168

Кад је за утврђивање или оцјену неке чињенице важне за рјешавање ствари потребно стручно знање којим не располаже службено лице које води поступак, извешће се доказ вјештачењем.

Члан 169

- (1) Ако би доказивање вјештачењем било несразмјерно скупо према значају или вриједности предмета, ствар ће се ријешити на основу других доказних средстава.
- (2) У случају из става 1 овог члана вјештачење ће се извршити ако странка то захтијева и пристане да сноси трошкове.

Члан 170

- (1) Ради извођења доказа вјештачењем службено лице које води поступак одређује, по службеној дужности или на предлог странке, једног вјештака, а кад оцијени да је вјештачење сложено, може одредити два или више вјештака.

- (2) За вјештаке ће се одредити лица која су стручна, и то првенствено она која имају посебно овлашћење за давање стручног мишљења о питањима из одговарајуће струке, ако је такво овлашћење предвиђено прописима.
- (3) Странка ће се, по правилу, претходно саслушати о личности вјештака.
- (4) За вјештака се не може одредити лице које не може бити свједок.

Члан 171

- (1) Свако ко има потребну стручну спрему мора се примити дужности вјештака, осим ако га службено лице које води поступак од тога ослободи из оправданих разлога, као што су: преоптерећеност вјештачењима, другим пословима и слично.
- (2) Ослобађање од дужности вјештачења може тражити и руководилац органа или правног лица гдје је вјештак запослен, ако постоје оправдани разлози.

Члан 172

- (1) Вјештак може да ускрати вјештачење из истих разлога из којих свједок свједочење.
- (2) Лица запослена у органу ће бити ослобођена дужности вјештачења кад је посебним прописом предвиђено њихово ослобађање од те дужности.

Члан 173

- (1) У погледу изузећа вјештака на одговарајући начин ће се примјењивати одредбе овог закона о изузећу службених лица.
- (2) Странка може тражити изузеће вјештака и ако учини вјероватним околности које доводе у питање његово стручно знање.
- (3) О изузећу вјештака одлучује закључком службено лице које води поступак.

Члан 174

- (1) Прије почетка вјештачења вјештака треба упозорити да је дужан да предмет вјештачења брижљиво размотри и у својем писменом налазу тачно наведе све што запази и утврди, као и да своје образложено стручно мишљење изнесе непристрасно и у складу с правилима науке и вјештине.
- (2) Службено лице које води поступак затим показује вјештаку предмет који овај има да размотри.
- (3) Кад вјештак изложи свој налаз и мишљење, службено лице које води поступак, као и странке могу му постављати питања и тражити објашњења у погледу датог налаза и мишљења. Налаз и мишљење дају се писмено.
- (4) У погледу саслушавања вјештака на одговарајући начин ће се примјењивати одредбе члана 163 овог закона.

(5) Вјештак не полаже заклетву.

Члан 175

- (1) Вјештаку се може наложити да изврши вјештачење и изван усмене расправе. У том случају може се тражити да вјештак на усменој расправи образложи свој писмени налаз и мишљење.
- (2) Ако је постављено више вјештака, они могу свој налаз и мишљење дати заједнички. Ако се не слажу, сваки ће од њих одвојено изложити свој налаз и мишљење.

Члан 176

- (1) Ако налаз и мишљење вјештака нису јасни или потпуни, или ако се налази и мишљење вјештака битно разликују, или ако мишљење није довољно образложено, или се појави основана сумња у тачност датог мишљења, а ти се недостаци не могу отклонити ни поновним саслушавањем вјештака, обновиће се вјештачење са истим или другим вјештацима, а може се затражити мишљење и од неке научне или стручне установе.
- (2) Мишљење од научне или стручне установе може се тражити онда кад се због сложености случаја или због потребе вршења анализе може оправдано претпоставити да ће се на тај начин доћи до тачнијег мишљења.

Члан 177

- (1) Ако вјештак који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или дође али одбије да вјештачи, или кад у остављеном року не поднесе свој писмени налаз и мишљење, може се казнити новчано до 1.000 КМ. Ако су услед неоправданог изостанка вјештака, услед његовог одбијања да вјештачи, или услед пропуштања да поднесе писмени налаз и мишљење настали трошкови у поступку, може се одредити да те трошкове сноси вјештак.
- (2) Закључак о новчаној казни или о плаћању трошкова доноси службено лице које води поступак у сагласности са службеним лицем овлашћеним за рјешавање ствари, а код замољеног органа у сагласности с руководиоцем тог органа, односно са службеним лицем овлашћеним за рјешавање у сличним стварима.
- (3) Ако вјештак накнадно оправда свој изостанак, или накнадно оправда што свој писмени налаз и мишљење није поднио на вријеме, службено лице које води поступак поништиће закључак о новчаној казни и о трошковима, а ако вјештак накнадно пристане да вјештачи, службено лице може да поништи закључак о новчаној казни.
- (4) Против закључка о трошковима или о новчаној казни донесеног на основу ставова 1 и 2 овог члана, допуштена је посебна жалба.

7. Тумачи

Члан 178

- (1) Тумач је лице које се одређује ради споразумијевања са учесником у поступку који је глув или нијем, а чије се саслушање не може извршити писменим путем.
- (2) Ако у поступку учествује лице које не познаје језик на којем се води поступак, том лицу се одређује преводилац који познаје језик тог лица.
- (3) У погледу обавезе одређивања тумача, односно преводиоца, ослобађања од те дужности, права ускраћивања тумачења, односно превођења, изузећа и других питања, на одговарајући начин се примјењују одредбе овог закона које се односе на вјештака.

8. Увиђај

Члан 179

Увиђај се врши кад је за утврђивање неке чињенице или за разјашњење битних околности потребно непосредно опажање службеног лица које води поступак.

Члан 180

- (1) Странке имају право да присуствују увиђају. Које ће лице умјесто странака присуствовати увиђају, одређује службено лице које води поступак.
- (2) Увиђај се може извршити и уз учествовање вјештака.

Члан 181

Увиђај ствари која се без тешкоће може донијети на мјесто гдје се поступак води извршиће се на том мјесту, а иначе увиђај се врши на мјесту гдје се ствар налази.

Члан 182

- (1) Власник или држалац ствари, просторија или земљишта који се имају разгледати, или у којима, односно на којима се налазе ствари увиђаја, или преко којих је потребно прећи, дужан је допустити да се увиђај изврши.
- (2) Ако власник или држалац не допусти да се изврши увиђај, на одговарајући начин ће се примијенити одредбе овог закона о ускраћивању свједочења.
- (3) Према власнику или држаоцу који без оправданог разлога не допусти да се увиђај изврши могу се примијенити исте мјере које се примјењују према свједоку који одбије да свједочи.
- (4) Штета која је нанесена приликом обављања увиђаја спада у трошкове поступка и накнадиће се власнику или држаоцу. О томе доноси закључак службено лице које води поступак. Против тог закључка допуштена је посебна жалба.

Члан 183

Службено лице које руководи увиђајем пазиће да увиђај не буде злоупотријебљен и да не буде повријеђена ничија пословна, професионална, научна или умјетничка тајна.

9. Осигурање доказа

Члан 184

- (1) Ако постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи касније извести или да ће његово извођење бити отежано, може се, ради осигурања доказа у сваком стадијуму поступка, па и прије него што је поступак покренут, тај доказ извести.
- (2) Осигурање доказа врши се по службеној дужности или по предлогу странке, односно лица које има правни интерес.

Члан 185

- (1) За осигурање доказа у току поступка надлежан је орган који води поступак.
- (2) За осигурање доказа прије покретања поступка надлежан је орган коме је захтјев поднесен. Ако је захтјев поднесен ненадлежном органу, он ће поступити у складу с чланом 52 ставовима 3 и 4 овог закона.

Члан 186

- (1) О осигурању доказа доноси се посебан закључак.
- (2) Против закључка којим се одбија предлог за осигурање доказа допуштена је посебна жалба, која не прекида ток поступка.

XII. РЈЕШЕЊЕ

1. Орган који доноси рјешење

Члан 187

- (1) На основу чињеница утврђених у поступку орган надлежан за рјешавање доноси рјешење о ствари која је предмет поступка.
- (2) У погледу рјешавања управне ствари које врши одјељење, примјењују се одредбе овог закона, ако посебним прописима који уређују та питања о којима рјешење доноси орган извршне власти није другачије одређено.

Члан 188

Кад је законом или другим прописом заснованим на закону одређено да о једној ствари рјешавају два или више органа, сваки је од њих дужан да ријешити о

истој ствари. Ови ће се органи споразумјети који ће од њих издати рјешење и у том рјешењу мора бити наведено мишљење другог органа.

Члан 189

- (1) Кад је у закону или на закону заснованом пропису одређено да рјешење доноси један орган у сагласности са другим органом, орган који доноси рјешење саставља рјешење и шаље га са списима предмета на сагласност, који може дати сагласност потврдом на самом рјешењу или посебним актом. У том случају рјешење је донесено кад је други орган дао сагласност, а сматра се актом органа који је донио рјешење.
- (2) У случају из става 1 овог члана, орган који доноси рјешење саставља и шаље га са списима предмета на сагласност другом органу, који може дати сагласност потврдом на самом рјешењу или посебним актом. У таквом случају рјешење је донесено кад је други орган дао сагласност, а сматра се актом органа који је донио рјешење.
- (3) Одредба става 2 овог члана важи и за случај кад је у закону прописано да рјешење доноси један орган уз потврду или одобрење другог органа.
- (4) Када је законом или другим поступком одређено да је надлежни орган дужан да прије доношења рјешења прибави мишљење другог органа, рјешење се може донијети само после прибављеног мишљења.
- (5) Орган чија је сагласност или мишљење, односно потврда или одобрење потребно за доношење рјешења дужан је сагласност или мишљење, односно потврду или одобрење да да у року од петнаест (15) дана од дана када му је затражено, ако посебним прописима није одређен други рок. Ако тај орган у том року не изда свој акт и не достави га органу који доноси рјешење, којим даје или одбија сагласност, потврду или одобрење, односно мишљење, сматра се да је дао сагласност, потврду или одобрење, односно мишљење, а ако не да никакво изјашњење надлежни орган може донијети рјешење и без прибављене сагласности или мишљења, односно потврде или одобрења, ако посебним прописима није другачије одређено.

Члан 190

Ако службено лице које је водило поступак није овлашћено да доноси рјешење, дужно је да поднесе потписан нацрт рјешења службеном лицу које доноси рјешење.

2. Облик и саставни дијелови рјешења

Члан 191

- (1) Свако рјешење мора се као такво означити. Изузетно, ако је то нужно, посебним прописима може се предвидјети да се рјешењу може дати и други назив.

- (2) Рјешење се доноси писмено. Изузетно, у случајевима предвиђеним овим законом, рјешење се може донијети усмено.
- (3) Писмено рјешење садржи: назив органа, број и датум, увод, диспозитив (изреку), образложење, упутство о правном лијеку, потпис овлашћеног службеног лица и печат органа. У случајевима предвиђеним законом или прописом донесеним на основу закона, рјешење не мора садржавати поједине од ових дијелова. Ако се рјешење обрађује механографски, умјесто потписа може да садржи факсимил овлашћеног службеног лица.
- (4) Чак и кад се рјешење објави усмено, мора се издати написмено, у складу са овим законом.
- (5) Рјешење се мора доставити странци у оригиналу или у овјереном препису.

Члан 192

- (1) Увод рјешења садржи: назив органа који доноси рјешење, пропис о надлежности тог органа, име странке и њеног законског заступника или пуномоћника ако га има и кратко означавање предмета поступка.
- (2) Ако су рјешења донијела два или више органа, или је донесено уз сагласност, потврду, одобрење, или по прибављеном мишљењу другог органа, то се има навести у уводу. Ако се рјешење доноси по службеној дужности, то се наводи у уводу рјешења.

Члан 193

- (1) Диспозитивом се рјешава о предмету поступка у цијелости и о свим захтјевима странака о којима у току поступка није посебно ријешено.
- (2) Диспозитив мора бити кратак и одређен, а кад је потребно, може се подијелити и на више тачака.
- (3) Диспозитивом се рјешава и о трошковима поступка, ако их је било, одређујући њихов износ, ко је дужан да их плати, коме и у ком року. Ако се у диспозитиву не рјешава о трошковима, навешће се да ће се о њима донијети посебан закључак.
- (4) Ако се рјешењем налаже извршење какве радње, у диспозитиву ће се одредити и рок у коме се та радња има извршити.
- (5) Кад је прописано да жалба не одгађа извршење рјешења, то мора бити наведено у диспозитиву.

Члан 194

- (1) У једноставним стварима у којима учествује само једна странка, као и у једноставним стварима у којима у поступку учествују двије или више странака, али ниједна не приговара постављеном захтјеву, образложење рјешења може садржавати само кратко излагање захтјева странке и позивање на правне

прописе на основу којих је ствар ријешена. У оваквим стварима рјешење се може издати и на прописаном обрасцу.

- (2) У осталим стварима образложење рјешења садржи: кратко излагање захтјева странака, изведене доказе и утврђено чињенично стање, разлоге који су били одлучујући при оцјени доказа, разлоге због којих није уважен неки од захтјева странака, разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на онакво рјешење какво је дато у диспозитиву и правне прописе на основу којих је ријешена управна ствар. Ако жалба не одгађа извршење рјешења, образложење садржи и позивање на пропис који то предвиђа. У образложењу рјешења морају бити образложени и они закључци против којих није допуштена посебна жалба.
- (3) Кад је надлежни орган законом или другим прописом заснованим на закону овлашћен да ријешити ствар по слободној оцјени, дужан је да у образложењу, поред података из става 2 овог члана, наведе пропис у којем је предвиђено рјешавање по слободној оцјени и да изложи разлоге којима се при доношењу рјешења руководио. Ови се разлози не морају навести кад је то у јавном интересу законом или другим прописом изричито предвиђено.
- (4) Ако је законом или другим прописом посебно предвиђено да се у рјешењу донесеном по слободној оцјени не морају навести разлози којима се орган при доношењу рјешења руководио, у образложењу рјешења наводе се подаци из става 2 овог члана, пропис којим је орган овлашћен да ријешити ствар по слободној оцјени и пропис којим је овлашћен да не мора навести разлог и којима се при доношењу рјешења руководио.

Члан 195

- (1) Упутством о правном лијеку странка се обавјештава да ли против рјешења може изјавити жалбу или покренути управни спор или други поступак пред судом.
- (2) Кад се против рјешења може изјавити жалба, у упутству се наводи назив органа коме се, у ком року и с коликом таксом жалба предаје, с тим да се наведе и да се жалба може изјавити и на записник код органа који је донио рјешење.
- (3) Кад се против рјешења може покренути управни спор, у упутству се наводи и назив и сједиште суда ком се тужба подноси, у ком року и с коликом таксом, а кад се може покренути други поступак пред судом, наводи се суд коме се може обратити и у ком року.
- (4) Кад је у рјешењу дато погрешно упутство, странка може поступити по важећим прописима или по упутству. Странка која поступи по погрешном упутству не може због тога имати штетних посљедица.
- (5) Кад у рјешењу није дато никакво упутство или је упутство непотпуно, странка може да поступи по важећим прописима, а може у року од осам дана да тражи од органа који је рјешење донио да допуни рјешење. У таквом случају рок за жалбу, односно судску тужбу тече од дана достављања допуњеног рјешења.

- (6) Кад је против рјешења могуће изјавити жалбу, а странка је погрешно упућена да против тог рјешења нема мјеста жалби или да се против њега не може покренути управни спор, рок за жалбу тече од дана достављања рјешења суда којим је тужба одбачена као недопуштена, ако странка није већ прије тога поднијела жалбу надлежном органу.
- (7) Кад против рјешења није могуће изјавити жалбу а странка је погрешно упућена да се против тог рјешења може жалити, па је изјавила жалбу и због тога пропустила рок за покретање управног спора, овај рок јој тече од дана достављања рјешења којим јој је жалба одбачена, ако странка није већ прије тога покренула управни спор.
- (8) Упутство о правном лијеку, као посебан саставни дио рјешења, ставља се последије образложења.

Члан 196

Рјешење потписује шеф одјељења.

Члан 197

- (1) Кад је ријеч о ствари која се тиче већег броја одређених лица, може се за сва та лица донијети једно рјешење, али она морају бити именована у диспозитиву, а у образложењу рјешења морају бити изложени разлози који се на свако од њих односе. Овакво рјешење мора се доставити сваком од тих лица, осим у случају предвиђеном у члану 74 овог закона.
- (2) Ако је ријеч о ствари која се тиче већег броја лица која органу нису позната, може се за све њих донијети једно рјешење, али оно мора садржавати такве податке да се из њих може лако утврдити на које се лице рјешење односи (нпр. становници или власници имања у одређеној улици или станари из једне зграде и сл.).

Члан 198

- (1) У стварима мањег значаја у којима се удовољава захтјеву странке, а не дира се у јавни интерес нити интерес другог лица, рјешење се може састојати само од диспозитива у облику службене забиљешке у спису, ако су разлози за такво рјешење очигледни и ако није другачије прописано.
- (2) Такво се рјешење по правилу саопштава странци усмено, а написмено јој се мора издати ако она то тражи.
- (3) Такво рјешење, по правилу, не садржи образложење, осим ако је оно по природи ствари потребно. Овакво рјешење може се издати на прописаном обрасцу.

Члан 199

Кад је ријеч о предузимању изузетно хитних мјера ради осигурања јавног мира и безбједности или ради уклањања непосредне опасности по живот и здравље људи и имовине, надлежни орган, односно овлашћено службено лице надлежног органа, може донијети рјешење и усмено и наредити његово извршење без одгађања, с тим што је дужан да донесе писмено рјешење најкасније у року од осам дана од дана доношења усменог рјешења. Садржај писменог рјешења мора одговарати садржају усменог рјешења.

3. Дјелимично, допунско и привремено рјешење

Члан 200

- (1) Кад се о једној ствари рјешава у више тачака, а само су неке од њих сазреле за рјешавање, и кад се покаже сврсисходним да се о тим тачкама ријеша посебним рјешењем, надлежни орган може донијети рјешење само о тим тачкама (дјелимично рјешење).
- (2) Дјелимично рјешење сматра се у погледу правних лијекова и извршења као самостално рјешење.

Члан 201

- (1) Ако надлежни орган није рјешењем одлучио о свим питањима која су била предмет поступка, он може, по предлогу странке или по службеној дужности, донијети посебно рјешење о питањима која већ донесеним рјешењем нису обухваћена (допунско рјешење). Ако предлог странке за доношење допунског рјешења буде одбијен, против закључка о томе допуштена је посебна жалба.
- (2) Ако је предмет већ довољно расправљен, допунско рјешење може се донијети без поновног спровођења испитног поступка.
- (3) Допунско рјешење сматра се у погледу правних лијекова и извршења самосталним рјешењем.

Члан 202

- (1) Ако је према околностима случаја неопходно прије окончања поступка донијети рјешење којим се привремено уређују спорна питања или односи, такво се рјешење доноси на основу података који постоје у часу његовог доношења. У таквом рјешењу мора бити изричито назначено да је привремено.
- (2) Доношење привременог рјешења по предлогу странке надлежни орган може условити давањем осигурања за штету која би могла услед извршења тог рјешења настати за противну странку у случају да основни захтјев предлагача не буде уважен.
- (3) Рјешењем о главној ствари које се доноси након окончања поступка укида се привремено рјешење донесено у току поступка.

- (4) Привремено рјешење сматра се у погледу правних лијекова и извршења као самостално рјешење.

4. Рок за издавање рјешења

Члан 203

- (1) Кад се поступак покреће поводом захтјева странке, односно по службеној дужности, ако је то у интересу странке, а прије доношења рјешења није потребно спроводити посебан испитни поступак, нити постоје други разлози због којих се не може донијети рјешење без одгоде (рјешавање претходног стања и др.), надлежни орган је дужан да донесе рјешење и да га достави странци што прије, а најкасније у року од петнаест (15) дана рачунајући од дана предаје уредног захтјева, односно од дана покретања поступка по службеној дужности, ако посебним прописом није одређен краћи рок.
- (2) У осталим случајевима кад се поступак покреће поводом захтјева странке, односно по службеној дужности, ако је то у интересу странке, надлежни орган је дужан да донесе рјешење и да га достави странци најкасније у року од тридесет (30) дана, ако посебним прописом није одређен краћи рок.
- (3) Ако надлежни орган против чијег је рјешења допуштена жалба не донесе рјешење и не достави га странци у року из ставова 1 и 2 овог члана, странка има право да изјави жалбу Апелационој комисији, као да је њен захтјев одбијен (ћутање управе).
- (4) Кад се у поступку ради о случајевима из члана 126 овог закона, надлежни орган је дужан рјешење по захтјеву странке донијети најкасније у року од седам (7) дана од дана пријема захтјева.

5. Исправљање грешака у рјешењу

Члан 204

- (1) Орган који је донио рјешење, односно службено лице које је потписало или издало рјешење, може у свако вријеме да исправи грешке у именима или бројевима, писању или рачунању, као и друге очигледне нетачности у рјешењу или његовим овјереним преписима. Исправка грешке производи правни учинак од дана од кога производи правни учинак рјешење које се исправља.
- (2) О исправци се доноси посебан закључак, који се прилаже оригиналу рјешења и чини његов саставни дио. Овјерен препис закључка доставља се и странкама којима је достављено рјешење. Закључак потписује службено лице које је потписало рјешење. Закључак обавезно садржи број и датум рјешења које се исправља.

- (3) Против закључка којим се већ донесено рјешење исправља или којим се одбија предлог за исправљање, допуштена је посебна жалба.

XIII. ЗАКЉУЧАК

Члан 205

- (1) Закључком се одлучује о питањима која се тичу поступка.
- (2) Закључком се одлучује о оним питањима у којима је овим законом предвиђено да се доноси закључак, као и о другим питањима у вези са спровођењем поступка а која се не рјешавају рјешењем.

Члан 206

- (1) Закључак доноси службено лице које обавља ону радњу поступка при којој се појавило питање које је предмет закључка, ако овим законом или другим прописима није другачије одређено.
- (2) Ако се закључком налаже извршење неке радње, одредиће се рок у коме се та радња има извршити.
- (3) Закључак се сачињава у виду службене билјешке у спису и саопштава заинтересованим лицима усмено, а написмено се издаје када се против закључка може изјавити посебна жалба, или кад се може одмах тражити извршење закључка.
- (4) Закључак који се издаје писмено садржи: увод, диспозитив, образложење и поуку о правном лијеку.

Члан 207

- (1) Против закључка може се изјавити посебна жалба само кад је то овим или другим законом изричито предвиђено.
- (2) Жалба се изјављује у истом року, на исти начин и истом органу као и жалба против рјешења.
- (3) Закључке против којих није допуштена посебна жалба могу заинтересована лица побијати жалбом против рјешења, осим ако је жалба против закључка овим законом искључена.
- (4) Жалба не одлаже извршење закључка осим ако је то законом или самим закључком другачије одређено.

ТРЕЋИ ДИО
ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ
А) РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

XIV. ЖАЛБА

1. Право на жалбу

Члан 208

- (1) Против рјешења донесеног у првом степену странка има право жалбе.
- (2) Други органи Дистрикта, када су законом на то овлашћени, могу изјавити жалбу против рјешења којим је повријеђен закон у корист појединца или правног лица, а на штету јавног интереса.

Члан 209

- (1) Ако против првостепеног рјешења из члана 208 овог закона није дозвољена жалба, непосредно се може покренути управни спор.
- (2) Жалба је дозвољена против сваке првостепене одлуке када је законом искључена могућност управног спора.
- (3) Против аката Скупштине Дистрикта, **Владе Дистрикта** и градоначелника донесених у првом степену не може се изјавити жалба.

2. Надлежност органа за рјешавање о жалби

Члан 210

- (1) О жалби против рјешења и других појединачних управних аката, које у првом степену доносе органи управе и институције с јавним овлашћењима, рјешава Апелациона комисија.
- (2) Право на жалбу и надлежност Апелационе комисије прописани су овим законом и материјалним законима Брчко дистрикта БиХ, као и другим прописима.
- (3) Апелациона комисија је самостално и независно тијело, које има сва овлашћења другостепеног органа управе прописана овим законом и материјалним законима Брчко дистрикта БиХ, као и другим прописима.

Члан 210а

- (1) Апелациона комисија састоји се од предсједника и четири члана. Предсједник и чланови Апелационе комисије су дипломирани правници. Састав Апелационе комисије одражава састав становништва.

- (2) Предсједника и чланове Апелационе комисије именује градоначелник по претходно спроведеном конкурсy.
- (3) За предсједника и чланове Апелационе комисије именују се дипломирани правници, с најмање пет година радног искуства у струци.
- (4) Апелациона комисија одлучује у вијећу од три члана. Вијеће доноси одлуке у складу са законом и другим прописима.
- (5) Начин рада Апелационе комисије ближе се регулише Пословником о раду Комисије, који доноси градоначелник на предлог предсједника Комисије.

Члан 210b

Апелациона комисија о свом раду подноси извјештај Скупштини Брчко дистрикта БиХ и градоначелнику, најмање једном годишње.

3. Рок за жалбу

Члан 211

- (1) Жалба против рјешења се подноси у року од петнаест (15) дана, ако законом није другачије одређено.
- (2) Рок за жалбу за свако лице и за сваки орган којима се рјешење доставља рачуна се од дана достављања рјешења.

Члан 212

- (1) У току рока за жалбу рјешење се не може извршити. Кад је жалба прописно изјављена, рјешење се не може извршити све док се рјешење које је донесено о жалби не достави странци.
- (2) Изузетно, рјешење се може извршити у жалбеном року, као и пошто је жалба изјављена, ако је то законом предвиђено или ако је ријеч о предузимању хитних мјера, или ако би услед одгађања извршења била нанесена некој странци штета која се не би могла поправити. У посљедњем случају може се тражити одговарајуће осигурање од странке у чијем се интересу спроводи извршење и овим осигурањем условити извршење.

4. Садржај жалбе

Члан 213

- (1) У жалби се мора навести рјешење које се побија, означавајући назив органа који га је донио и број и датум рјешења. Довољно је да жалилац изложи у жалби у ком је погледу незадовољан рјешењем, али жалбу не мора посебно образложити.
- (2) У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази, а жалилац је дужан да образложи због чега их није изнио у првостепеном поступку.
- (3) Ако су у жалби изнесене нове чињенице и нови докази, а у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, жалби се прилаже још и онолико преписа жалби колико има таквих странака. У таквом случају орган доставља свакој таквој странци препис жалбе и оставља јој рок да се о новим чињеницама и доказима изјасни. Овај рок не може бити краћи од осам, ни дужи од петнаест дана.

5. Предавање жалбе

Члан 214

- (1) Жалба се непосредно предаје или шаље поштом органу који је донио првостепено рјешење.
- (2) Ако је жалба предата или послата непосредно Апелационом вијећу, оно је одмах шаље органу првог степена.
- (3) Жалба предата или послата непосредно Апелационој комисији у погледу рока сматра се да је предата првостепеном органу.

6. Рад првостепеног органа по жалби

Члан 215

- (1) Орган првог степена испитује да ли је жалба допуштена, правовремена и изјављена од овлашћеног лица.
- (2) Недопуштenu, неправовремену или од неовлашћеног лица изјављену жалбу орган првог степена одбациће својим рјешењем.
- (3) Правовременост жалбе која је предата или послата непосредно Апелационој комисији, орган првог степена цијени према дану кад је предата, односно послата Апелационој комисији.
- (4) Против рјешења којим је жалба одбачена на основу става 2 овог члана, странка има право жалбе.

Члан 216

- (1) Ако орган првог степена који је донио рјешење утврди да је жалба оправдана, а није потребно спроводити нови испитни поступак, може ствар ријешити другачије и новим рјешењем замијенити рјешење које се жалбом побија.
- (2) Против новог рјешења странка има право жалбе.

Члан 217

- (1) Ако орган који је донио рјешење утврди поводом жалбе да је спроведени поступак био непотпун, а да је то могло утицати на рјешење ствари, он је дужан да поступак употпуни у складу са одредбама овог закона.
- (2) Орган који је донио рјешење употпуниће поступак и онда кад жалилац изнесе у жалби такве чињенице и доказе који би могли утицати на другачије рјешење ствари, ако је жалиоцу морала бити дата могућност да учествује у поступку који је претходио доношењу рјешења а та му могућност није била дата а он је пропустио да је искористи, али је у жалби оправдао то пропуштање.
- (3) Према резултату допуњеног поступка, орган који је донио рјешење може, у границама захтјева странке, ствар ријешити другачије и новим рјешењем замијенити рјешење које се жалбом побија.
- (4) Против новог рјешења странка има право жалбе.

Члан 218

Кад је рјешење донесено без претходно спроведеног посебног испитног поступка који је био обавезан, или кад је донесено по члану 126 ставу 1 тачкама 1, 2 и 3 овог закона, али странци није била дата могућност да се изјасни о чињеницама и околностима које су од важности за доношење рјешења, а странка у жалби тражи да се испитни поступак спроведе, односно да јој се пружи могућност да се изјасни о таквим чињеницама и околностима, првостепени орган је дужан да спроведе тај поступак. Након спровођења поступка првостепени орган може уважити захтјев жалбе и донијети ново рјешење.

Члан 219

- (1) Кад орган који је донио рјешење утврди да је поднесена жалба допуштена, правовремена и изјављена од овлашћеног лица, а није у складу са одредбама чланова од 216 до 218 новим рјешењем замијенио рјешење које се жалбом побија, дужан је без одгађања, а најкасније у року од осам дана од дана пријема жалбе, послати жалбу Апелационој комисији.
- (2) Уз жалбу је дужан да приложи све списе који се односе на предмет.

7. Рјешавање Апелационе комисије по жалби

Члан 220

- (1) Ако је жалба недопуштена, неправовремена или изјављена од неовлашћеног лица, а првостепени орган је пропустио да је због тога одбаци, одбациће је рјешењем Апелационој комисији.
- (2) Ако жалбу не одбаци, Апелациона комисија узима предмет у рјешавање.
- (3) Апелациона комисија може одбити жалбу, поништити рјешење у цијелости или дјелимично, или га измијенити.

Члан 221

- (1) Апелациона комисија ће одбити жалбу кад утврди да је поступак који је рјешењу претходио правилно спроведен и да је рјешење правилно и на закону засновано, а жалба неоснована.
- (2) Апелациона комисија ће одбити жалбу и кад утврди да је у првостепеном поступку било недостатака, али да су они такви да нису могли утицати на рјешење ствари.
- (3) Кад Апелациона комисија утврди да је првостепено рјешење засновано на закону, али због других разлога, а не због оних који су у рјешењу наведени, она ће у свом рјешењу изложити те разлоге, а жалбу одбити.

Члан 222

- (1) Ако Апелациона комисија утврди да је у првостепеном поступку учињена неправилност која чини рјешење ништавим (члан 247 овог закона), прогласиће такво рјешење ништавим, као и онај дио поступка који је обављен последице те неправилности.
- (2) Ако Апелациона комисија утврди да је првостепено рјешење донио ненадлежан орган, поништиће то рјешење по службеној дужности и доставиће предмет надлежном органу на рјешавање.

Члан 223

- (1) Ако Апелациона комисија утврди да су у првостепеном поступку чињенице непотпуно и погрешно утврђене, да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на рјешење ствари, или да је диспозитив побијаног рјешења нејасан или да је у противрјечности са образложењем, она ће употпунити поступак и отклонити изложене недостатке, било сама преко првостепеног органа или ког другог замољеног органа, а ти органи су дужни да поступе по тражењу Апелационе комисије. Ако Апелациона комисија утврди да се на основу чињеница утврђених у употпуњеном поступку, ствар мора ријешити другачије него што је ријешена првостепеним рјешењем, она ће својим рјешењем поништити првостепено рјешење и сама ријешити ствар.
- (2) Ако Апелациона комисија утврди да ће недостатке првостепеног поступка брже и економичније отклонити првостепени орган, она ће својим рјешењем

поништити првостепено рјешење и вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак. У том случају Апелациона комисија је дужна својим рјешењем указати првостепеном органу у ком погледу треба употпунити поступак, а првостепени орган је дужан у свему да поступи по рјешењу Апелационе комисије и без одгађања, а најкасније у року од петнаест 15 дана од дана пријема предмета, да донесе ново рјешење. Против новог рјешења странка има право жалбе.

Члан 224

- (1) Ако Апелациона комисија утврди да су у првостепеном рјешењу погрешно оцијењени докази, да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања, да је погрешно примијењен правни пропис на основу кога се рјешава ствар, да је у истој управној ствари већ једном поништено првостепено рјешење, а посебно ако првостепени орган није у свему поступио по рјешењу Апелационе комисије или ако утврди да је на основу слободне оцјене требало донијети другачије рјешење, она ће својим рјешењем поништити првостепено рјешење и сама ријешити ствар.
- (2) Ако Апелациона комисија утврди да је рјешење правилно у погледу утврђених чињеница и у погледу примјене закона, али да се циљ због кога је рјешење донесено може постићи и другим средствима повољнијим за странку, измијениће првостепено рјешење у том смислу.

Члан 225

- (1) Ради правилног рјешења ствари Апелациона комисија може поводом жалбе измијенити првостепено рјешење у корист жалиоца и мимо захтјева постављеног у жалби, а у оквиру захтјева постављеног у првостепеном поступку, ако се тим не вријеђа право другог лица.
- (2) Са истим циљем Апелациона комисија може поводом жалбе измијенити првостепено рјешење на штету жалиоца, али само из неког од разлога предвиђених у члановима 243, 246 и 247 овог закона.

Члан 226

- (1) Одредбе овог закона које се односе на рјешење сходно се примјењују и на рјешења која се доносе по жалби.
- (2) У образложењу Апелационе комисије морају се оцијенити и сви наводи жалбе. Ако је већ првостепени орган у образложењу свог рјешења правилно оцијенио наводе који се у жалби износе, Апелациона комисија се може у свом рјешењу само позвати на разлоге изнесене у првостепеном рјешењу.

8. Жалба кад првостепено рјешење није донесено у законском року

Члан 227

- (1) Ако је жалбу изјавила странка по чијем захтјеву првостепени орган није донио рјешење у законском року, Апелациона комисија је дужна одмах, а најкасније у року од три дана од пријема жалбе тражити да јој првостепени орган одмах достави све списе предмета и да писмено изнесе разлоге због којих рјешење није донесено у року. Првостепени орган је обавезан да поступи по том тражењу у року који одреди Апелациона комисија, с тим да тај рок не може бити дужи од пет дана. Ако Апелациона комисија утврди да рјешење није донесено у року због оправданих разлога, или због кривице странке, одредиће првостепеном органу рок за доношење рјешења, који не може бити дужи од петнаест (15) дана и вратити му све списе предмета на рјешавање.
- (2) Ако Апелациона комисија утврди да разлози због којих рјешење није донесено у року нису оправдани, она ће ријешити ствар према списима предмета и донијеће своје рјешење, ако је то могуће, а ако се ствар не може ријешити према списима предмета, сама ће спровести поступак и својим рјешењем ријешити ствар. Изузетно, ако Апелациона комисија утврди да ће поступак брже и економичније спровести првостепени орган, наложиће том органу да то учини и да му прикупљене доказе достави у одређеном року који не може бити дужи од осам дана, а првостепени орган је обавезан да поступи по том тражењу. Након што првостепени орган достави тражене податке и доказе, Апелациона комисија ће одмах ријешити ствар. Рјешење Апелационе комисије донесено по овој одредби је коначно.

9. Рок за доношење рјешења по жалби

Члан 228

- (1) Рјешење о жалби мора се донијети и доставити странци што прије, а најкасније у року од тридесет (30) дана рачунајући од дана предаје жалбе, ако посебним прописом није одређен краћи рок.
- (2) Ако странка одустане од жалбе, поступак у вези са жалбом обуставља се закључком.

9. Достављање рјешења Апелационој комисији

Члан 229

Апелациона комисија шаље, по правилу, своје рјешење са списима предмета првостепеном органу, који је дужан да рјешење достави странкама у року од пет дана од дана пријема списа.

В) ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

XV. ОБНОВА ПОСТУПКА

1. Покретање обнове поступка

Члан 230

Поступак окончан рјешењем или закључком против кога нема редовног правног лијека у управном поступку (коначно у управном поступку) обновиће се:

- 1) ако се сазна за нове чињенице, или се утврди или стекне могућност да се употребе нови докази који би, сами или у вези с већ изведеним и употребљеним доказима, могли довести до другачијег рјешења, да су те чињенице, односно докази били изнесени или употребљени у ранијем поступку;
- 2) ако је рјешење донесено на основу лажне исправе или лажног исказа свједока или вјештака, или ако је дошло као последица неког дјела кажњивог по закону;
- 3) ако се рјешење заснива на пресуди донесеној у кривичном поступку или у поступку о привредном преступу, а та пресуда је правоснажно укинута;
- 4) ако је рјешење повољно за странку донесено на основу неистинитих навода странке којима је орган који је водио поступак био наведен у заблуду;
- 5) ако се рјешење органа који је водио поступак заснива на неком претходном питању а надлежни орган је то питање касније ријешио у битним тачкама другачије;
- 6) ако је у доношењу рјешења учествовало службено лице које је по закону морало бити изузето;
- 7) ако је рјешење донијело службено лице надлежног органа које није било овлашћено за његово доношење;
- 8) ако лицу које је требало да учествује у својству странке није била дата могућност да учествује у поступку;
- 9) ако странку није заступао законски заступник а по закону је требало да је заступа;
- 10) ако лицу које је учествовало у поступку није била дата могућност да се под условима из члана 16 овог закона служи својим језиком.

Члан 231

- (1) Обнову управног поступка може тражити странка, а орган који је донио рјешење којим је поступак окончан може покренути обнову поступка по службеној дужности.
- (2) Због околности наведених у члану 230, тачкама 1, 6, 7, 8 и 11 овог закона, странка може тражити обнову поступка само ако без своје кривице није била у стању да у ранијем поступку изнесе околности због којих тражи обнову.

- (3) Из разлога наведених у члану 230 тачкама 6 и 11 овог закона, странка може тражити обнову поступка ако је тај разлог био без успјеха изнесен у ранијем поступку.
- (4) Тужилац може тражити обнову поступка под истим условима као и странка.

Члан 232

Ако је рјешење по коме се тражи обнова управног поступка било предмет управног спора, обнова се може дозволити само због оних чињеница које је орган утврдио у ранијем управном поступку, а не и због чињеница које је утврдио суд у свом поступку.

Члан 233

- (1) Странка може да тражи обнову поступка у року од тридесет (30) дана, и то:
1. у случају из члана 230 тачке 1 – од дана кад је странка могла изнијети нове чињенице, односно употријебити нове доказе;
  2. у случају из члана 230 тачака 2 и 3 – од дана кад је странка сазнала за правоснажну пресуду у кривичном поступку, или у поступку у привредном преступу, а ако се поступак не може спровести, од дана кад је сазнала за обуставу тог поступка или за околности због којих нема могућности за кривично гоњење, односно за гоњење за привредни преступ;
  3. у случају из члана 230 тачке 5 – од дана кад је странка могла употријебити нови акт (пресуду, рјешење);
  4. у случају из члана 230 тачака 4, 6, 7 и 8 – од дана кад је странка сазнала за разлог обнове;
  5. у случају из члана 230 тачака 9, 10 и 11 – од дана кад је рјешење достављено странци.
- (2) Ако би рок одређен у ставу 1 овог члана почео тећи прије него што је рјешење постало коначно у управном поступку, тај ће се рок рачунати од дана кад рјешење постане коначно, односно од достављања коначног рјешења надлежног органа.
- (3) Након протеча рока од пет година од достављања коначног рјешења странци обнова се не може тражити нити се може покренути по службеној дужности.
- (4) Изузетно, и послије рока од пет година обнова се може тражити, односно покренути само из разлога наведених у члану 230, тачкама 2, 3 и 5 овог закона.

Члан 234

- (1) Управни поступак може се обновити из разлога наведених у члану 230 тачки 2 овог закона и ако се кривични поступак не може спровести, или ако постоје околности због којих се поступак не може покренути.
- (2) Прије доношења закључка о обнови управног поступка из разлога наведених у члану 230 тачки 2 овог закона, службено лице ће од органа надлежног за службено гоњење затражити обавјештење о томе да ли је кривични поступак

обушављен, односно да ли постоје околности због којих се поступак не може покренути. Службено лице не мора тражити такво обавјештење ако је наступила застарјелост кривичног гоњења или ако је наступила смрт лица на чију се кривичну одговорност указује у захтјеву за обнову управног поступка, односно ако околности због којих се поступак не може покренути само службено лице може са сигурношћу утврдити.

Члан 235

Странка је дужна у предлогу за обнову поступка да учини вјеројатним околности на којима заснива предлог, као и околност да је предлог стављен у законском року.

2. Рјешавање у обнови поступка

Члан 236

- (1) Предлог за обнову поступка странка предаје или шаље органу који је о предмету рјешавао у првом степену или Апелационој комисији, ако је она донијела рјешење којим је поступак окончан.
- (2) О предлогу за обнову поступка рјешава онај орган који је донио рјешење којим је поступак окончан.
- (3) Кад се обнова тражи по рјешењу које је донијела Апелациона комисија, првостепени орган који прими предлог за обнову прикључиће списе предмета предлогу и послаће Апелационој комисији одмах, а најкасније у року од три дана од дана пријема предлога.

Члан 237

- (1) Кад орган који је надлежан за рјешавање о предлогу за обнову прими предлог, дужан је да испита да ли је предлог правовремен и изјављен од овлашћеног лица и да ли је околност на којој се предлог заснива учињена вјероватном.
- (2) Ако предлог за обнову поступка није правовремен или ако је изјављен од стране неовлашћеног лица, надлежни орган је дужан да предлог одбаци закључком.
- (3) Ако су докази који се износе као разлог за обнову поступка такви да не би могли довести до другачијег рјешења, надлежни орган је дужан предлог одбити рјешењем.

Члан 238

- (1) Ако надлежни орган не одбаци нити одбије предлог за обнову на основу члана 237 овог закона, донијеће закључак да се обнова поступка дозвољава и одредиће у коме ће се обиму поступак обновити. Ако се обнова поступка покреће по службеној дужности, надлежни орган ће донијети закључак којим се обнова дозвољава, ако претходно утврди да су за обнову испуњени

законски услови. Раније радње у поступку на које не утичу разлози обнове неће се понављати.

- (2) Кад је према околностима случаја могуће, а у интересу је убрзања поступка, надлежни орган може, чим утврди постојање услова за обнову, прећи на оне радње поступка које се имају обновити не доносећи посебан закључак којим се обнова дозвољава.
- (3) Кад о предлогу за обнову одлучује Апелациона комисија, она ће само извршити потребне радње у обновљеном поступку, а изузетно, ако утврди да ће те радње брже и економичније извршити првостепени орган, наложиће му да то учини и да јој материјал о томе достави у одређеном року, који не може бити дужи од осам дана. Првостепени орган је обавезан да поступи по налогу Апелационе комисије.

Члан 239

На основу података прибављених у пријашњем и у обновљеном управном поступку, надлежни орган доноси рјешење о ствари која је била предмет обнове поступка и њиме може пријашње рјешење које је било предмет обнове оставити на снази или га замијенити новим рјешењем. У овог другом случају, а с обзиром на све околности појединог случаја, орган може пријашње рјешење поништити или укинути.

Члан 240

- (1) Против закључка донесеног о предлогу за обнову поступка, као и против рјешења донесеног у обновљеном поступку, може се изјавити жалба само кад је тај закључак, односно рјешење донио првостепени орган.
- (2) Ако је закључак или рјешење у обнови поступка донијела Апелациона комисија, против тог закључка, односно рјешења може се непосредно покренути управни спор код Основног суда.

Члан 241

- (1) Предлог за обнову поступка, по правилу, не одгађа извршење рјешења по коме се обнова тражи, али орган који је надлежан за одлучивање о предлогу за обнову поступка, ако сматра да ће предлог за обнову бити уважен, може по службеној дужности или на захтјев странке ријешити да се одгоди извршење док се не одлучи о питању обнове поступка.
- (2) Закључак којим се допушта обнова поступка одгађа извршење рјешења против кога је обнова дозвољена.

XVI. НАРОЧИТИ СЛУЧАЈЕВИ ПОНИШТАВАЊА, УКИДАЊА И МИЈЕЊАЊА РЈЕШЕЊА

1. Мијењање и поништавање рјешења у вези са управним спором

Члан 242

- (1) Орган против чијег је рјешења правовремено покренут управни спор може до окончања спора, ако уважава све захтјеве тужбе, да поништи или измијени такво рјешење, из оних разлога из којих би суд могао поништити такво рјешење, ако се тиме не вријеђа право странке у управном поступку или треће лице.
- (2) Рјешење о поништавању или измјени рјешења у складу са одредбом става 1 овог члана, орган доноси по службеној дужности у моменту кад из тужбе коју му је суд доставио на одговор и увидом у цијели спис утврди да је тужба основана.
- (3) Рјешење донесено по одредби 2 овог члана доставља се странци и суду. Рјешење се доноси у року који је суд одредио за давање одговора на тужбу, односно прије него се оконча управни спор.

2. Поништавање и укидање рјешења по праву надзора

Члан 243

- (1) Рјешење које је коначно у управном поступку, Апелациона комисија ће поништити по праву надзора:
  1. ако је рјешење донио ненадлежни орган управе, односно правни субјекат који има јавна овлашћења или ненадлежно службено лице органа управе, односно правног субјекта које има јавна овлашћења;
  2. ако је о истој ствари раније донесено правоснажно рјешење којим је та управна ствар другачије ријешена;
  3. ако је рјешење донио орган без сагласности, потврде, одобрења или мишљења другог органа а ово је потребно по закону или другом пропису заснованом на закону;
  4. ако је рјешење донесено као посљедица присиле, уцјене, притиска или друге недопуштене радње;
  5. ако га је донио мјесно ненадлежан орган.
- (2) Рјешење које је коначно у управном поступку може се укинути по праву надзора ако је њиме очигледно повријеђен материјални закон. У стварима у којима учествују двије или више странака са супротним интересима, рјешење се може укинути само по пристанку заинтересованих странака.
- (3) У случају постојања разлога за укидање рјешења под условима из става 2 овог члана, Апелациона комисија је дужна, прије доношења одлуке о укидању рјешења, узети у обзир мишљење и тумачење материјалног закона органа управе чије се рјешење укида као и наводе странке ако се укидањем рјешења та странка ставља у неповољан положај или за њу може наступити штета. Апелациона комисија је дужна да пружи детаљно образложење своје

одлуке и када закључи да не постоје разлози за укидање рјешења из става 2 овог члана.

Члан 244

- (1) Апелациона комисија може поништити или укинути рјешење по праву надзора.
- (2) Апелациона комисија доноси рјешење о поништењу рјешења по службеној дужности, на захтјев странке или омбудсмена Босне и Херцеговине, а рјешење о укидању по службеној дужности или на захтјев омбудсмена.
- (3) Рјешење о поништењу на основу тачака 1, 2 и 3, става 1 члана 243 овог закона може се донијети у року од пет година, а на основу **тачке 5** става 1 тог члана – у року од једне године од дана кад је рјешење постало коначно у управном поступку.
- (4) Рјешење о поништењу рјешења на основу члана 243 става 1 тачке 4 овог закона може се донијети без обзира на рокове утврђене у ставу 3 овог члана.
- (5) Рјешење о укидању на основу става 2 члана 243 овог закона може се донијети у року од једне године од дана кад је рјешење постало коначно у управном поступку.
- (6) Против рјешења донесеног на основу члана 243 овог закона није допуштена жалба. Против рјешења донесеног на основу члана 243 овог закона може се непосредно покренути управни спор код Основног суда.

3. Укидање и мијењање правоснажног рјешења уз пристанак или на захтјев странке

Члан 245

- (1) Ако је правоснажним рјешењем странка стекла неко право, а орган који је донио то рјешење сматра да је у том рјешењу неправилно примијењен материјални закон, може рјешење укинути или измијенити ради његовог усклађивања са законом само ако странка која је на основу тог рјешења стекла право на то, пристане и ако се тиме не вријеђа право трећег лица. Пристанак странке је обавезан и за измјену на штету странке правоснажног рјешења којим је странци одређена обавеза.
- (2) Под условима из става 1 овог члана, а на захтјев странке, може се укинути или измијенити и правоснажно рјешење које је неповољно по странку. Ако орган утврди да нема потребе да се рјешење укине или измијени, дужан је да о томе обавијести странку.
- (3) Измјена рјешења на основу овог члана дјелује само убудуће.
- (4) Рјешење на основу ставова 1 и 2 овог члана доноси првостепени орган који је донио рјешење, а Апелациона комисија само кад је својим рјешењем одлучила о ствари. Ако је тај орган укинут или је престао бити надлежан у ствари о којој

је ријеч, рјешење доноси орган који је за ту ствар надлежан у вријеме доношења рјешења.

- (5) Жалба против новог рјешења донесеног на основу овог члана допуштена је само ако је то рјешење донио првостепени орган. Ако је рјешење донијела Апелациона комисија, односно ако је рјешење првостепеног органа коначно, против тог рјешења може се покренути управни спор.

4. Ванредно укидање рјешења

Члан 246

- (1) Извршно рјешење може се укинути ако је то потребно ради отклањања тешке и непосредне опасности по живот и здравље људи, јавну безбједност, јавни мир и поредак или јавни морал, или ради отклањања поремећаја у привреди, ако се то не би успјешно могло отклонити другим средствима којима би се мање дирало у стечена права. Рјешење се може укинути и само дјелимично, у обиму колико је неопходно да се опасност отклони или заштите наведени јавни интереси.
- (2) Ако је рјешење донио првостепени орган, то рјешење може у смислу става 1 овог члана, укинути тај орган, а може га укинути Апелациона комисија.
- (3) Против рјешења којим се извршено рјешење укида допуштена је жалба само кад је то рјешење донио првостепени орган. У супротном, против таквог рјешења може се непосредно покренути управни спор код Основног суда.
- (4) Странка која услед укидања рјешења трпи штету има право на накнаду само стварне штете. За рјешавање о захтјеву за накнаду штете надлежан је Основни суд. Основни суд рјешава о висини накнаде штете по општим правилима о накнади штете, узимајући у обзир све околности случаја.

5. Оглашавање рјешења ништавим

Члан 247

Ништавим се оглашава рјешење:

- 1) које је у управном поступку донесено у ствари из судске надлежности или у ствари о којој се уопште не може рјешавати у управном поступку;
- 2) које би својим извршењем могло проузроковати неко дјело кажњиво по кривичном закону;
- 3) чије извршење уопште није могуће;
- 4) на које странка није накнадно изричито или прећутно пристала;
- 5) које садржи неправилности које је по некој изричитој законској одредби предвиђена као разлог ништавости.

Члан 248

- (1) Рјешење се може у свако доба огласити ништавим по службеној дужности или по предлогу странке или омбудсмана Босне и Херцеговине.
- (2) Рјешење се може огласити ништавим у цијелости или дјелимично.
- (3) Рјешење оглашава ништавим орган који га је донио или Апелациона комисија.
- (4) Против рјешења којим се неко рјешење оглашава ништавим или се одбија предлог странке или омбудсмана за оглашавање рјешења ништавим допуштена је жалба. Ако нема органа који рјешава о жалби, против таквог рјешења може се непосредно покренути управни спор код суда.

6. Правне посљедице поништавања и укидања

Члан 249

- (1) Поништавањем рјешења и оглашавањем рјешења ништавим, поништавају се и правне посљедице које је такво рјешење произвело.
- (2) Укидањем рјешења не поништавају се правне посљедице које је рјешење већ произвело до дана укидања, али се онемогућава даље произвођење правних посљедица укинутог рјешења.
- (3) Орган који сазна за рјешење којим је повријеђен закон, а повреда може бити разлог за обнову поступка, односно за поништавање, укидање или мијењање рјешења, дужан је без одгађања да о томе обавијести орган надлежан за покретање поступка и доношења рјешења.

ЧЕТВРТИ ДИО

XVII. ИЗВРШЕЊЕ РЈЕШЕЊА И ЗАКЉУЧАКА

1. Опште одредбе

Члан 250

- (1) Рјешење донесено у управном поступку извршава се пошто постане извршно.
- (2) Првостепено рјешење постаје извршно:
  1. истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена;
  2. доставом странци, ако жалба није допуштена;
  3. доставом странци, ако жалба не одгађа извршење;
  4. доставом странци рјешења којим се жалба одбацује или одбија.
- (3) Другостепено рјешење којим је измијењено првостепено рјешење постаје извршно кад се достави странци.

- (4) Ако је у рјешењу одређено да се радња која је предмет извршења може извршити у остављеном року, рјешење постаје извршно истеком тог рока. Ако рјешењем није одређен рок за извршење радње, рјешење постаје извршно у року од петнаест (15) дана од дана доношења рјешења. Рјешењем остављени рок за извршење рјешења, односно прописани рок од петнаест (15) дана за извршење почиње да тече од дана кад рјешење, у смислу ставова 2 и 3 овог члана постане извршно.
- (5) Извршење се може спровести и на основу закљученог поравнања, али само против лица које је учествовало у закључивању поравнања.
- (6) Ако се рјешење односи на двије или више странака које у поступку учествују са истовјетним захтјевима, жалба коју поднесе било која од тих странака спречава извршност рјешења.
- (7) Након истека рока од пет година од дана кад је рјешење постало извршно не може се тражити његово извршење.

Члан 251

- (1) Закључак донесен у управном поступку извршава се пошто постане извршан.
- (2) Закључак против кога се не може изјавити посебна жалба, као и онај закључак против кога се не може изјавити посебна жалба која не одгађа извршење закључка, постаје извршан саопштењем, односно доставом странци.
- (3) Кад је законом или самим закључком одређено да жалба одгађа извршење закључка, закључак постаје извршан истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена, а ако је изјављена – достављањем странци рјешења којим се жалба одбацује или одбија.
- (4) У осталим случајевима закључак постаје извршан под условима прописаним за извршност рјешења у члану 250 ставовима 3, 4 и 6 овог закона.
- (5) Одредбе овог закона о извршењу рјешења важе и за извршење закључка.

Члан 252

Извршење рјешења донесеног у управном поступку спроводи се ради остваривања новчаних потраживања или неновчаних обавеза.

Члан 253

- (1) Кад постоји могућност да се извршење спроведе на више начина и примјеном разних средстава, извршење ће се спровести на онај начин и примјеном оног средства које доводи до циља а које је по извршеника најближе.
- (2) Недјељом и у дане празника када се не ради, као и ноћу, радње извршења могу се спроводити само изузетно, и то ако постоји опасност од настанка знатне штете и ако је орган који спроводи извршење издао за то писмени налог.

Члан 254

- (1) Извршење се спроводи против лица које је обавезно да испуни обавезу (извршеник), односно његових насљедника или правних сљедника.
- (2) Извршење се спроводи по службеној дужности или на предлог странке.
- (3) По службеној дужности извршење се спроводи кад то налаже јавни интерес. Извршење које је у интересу странке спроводи се на предлог странке (тражилац извршења).

Члан 255

- (1) Извршење рјешења спроводи се административним путем (административно извршење), а у случајевима предвиђеним овим законом – судским путем (судско извршење).
- (2) Административно извршење спроводе одјељења по одредбама овог, односно посебног закона, а судско извршење – Основни суд по прописима који важе за судско извршење.

Члан 256

- (1) Извршење ради испуњења неновчаних обавеза извршеника спроводи се административним путем.
- (2) Извршење ради испуњења новчаних потраживања спроводи се судским путем. Изузетно, извршење ради испуњења новчаних потраживања из примања на основу радног односа може се спровести административним путем по пристанку извршеника.

Члан 257

- (1) Административно рјешење спроводи одјељење које је о ствари рјешавало у првом степену, ако посебним прописом није за то одређен други орган.
- (2) Ако је прописано да административно извршење не може спроводити одјељење које је о ствари рјешавало у првом степену, а посебним прописима није одређен орган који је за то овлашћен, извршење спроводи Одјељење за стручне и административне послове.
- (3) Административно извршење рјешења која доносе институције које имају јавна овлашћења, које нису законом овлашћене да саме извршавају своја рјешења, дозвољава и спроводи Одјељење за стручне и административне послове.
- (4) Полиција Дистрикта је дужна да органу надлежном за спровођење извршења, на његов захтјев, пружи помоћ у спровођењу извршења.

Члан 258

- (1) Да би се могло приступити извршењу рјешења, потребно је да орган надлежан за спровођење административног рјешења донесе по службеној дужности или на захтјев странке, закључак о дозволи извршења. Закључком се утврђује да је рјешење које се има извршити постало извршно и одређује начин извршења. Против овог закључка допуштена је жалба Апелационој комисији.
- (2) Закључак о дозволи извршења рјешења које је донесено у управној ствари по службеној дужности, орган надлежан за спровођење административног извршења дужан је да донесе без одгађања кад је такво рјешење постало извршно, а најкасније у року од тридесет (30) дана од дана кад је рјешење постало извршно, ако посебним прописима није другачије одређено, с тим да се тај рок може продужити још тридесет (30) дана.
- (3) Кад административно рјешење не спроводи орган који је рјешавао у првом степену, већ други орган одређен посебним прописом, тражилац извршења подноси предлог за извршење том органу или институцији која има јавна овлашћења, ако је та институција донијела рјешење које се има извршити. Ако је рјешење постало извршно, овај орган, односно институција ставља на рјешење потврду да је постало извршно (потврда извршности) и доставља га ради извршења органу надлежном за извршење, с тим што обавезно истовремено мора предложити и начин извршења.
- (4) Кад се по службеној дужности има спровести извршење рјешења органа, односно институције које имају јавна овлашћења, а нису овлашћени за спровођење извршења, они се ради извршења обраћају органу надлежном за извршење на начин прописан у ставу 3 овог члана.

Члан 259

- (1) Административно извршење које спроводи орган, који је о ствари рјешавао у првом степену, спроводи се на основу рјешења које је постало извршно и закључка о дозволи извршења.
- (2) Административно рјешење које спроводи неки други орган спроводи се на основу рјешења на ком је стављена потврда извршности и донесен закључак о дозволи извршења.

Члан 260

- (1) У поступку административног извршења може се изјавити жалба која се односи само на извршење, а њоме се не може побијати правилност рјешења које се извршава.
- (2) Жалба се изјављује Апелационој комисији. Жалба не одгађа започето извршење. У погледу рока за жалбу и органа надлежног за рјешавање о жалби примјењују се одредбе чланова 211 и 212 овог закона.

Члан 261

- (1) Орган надлежан за административно извршење обавезан је по службеној дужности да обустави започето извршење и спроведене радње поништи, ако се утврди да је обавеза извршена, да извршење није било уопште допуштено, да је било спроведено према лицу које није у обавези, или ако тражилац извршења одустане од свог захтјева, односно ако је извршно рјешење поништено или укинито.
- (2) Административно извршење ће се одгодити ако се утврди да је у погледу извршења обавезе дозвољен почек, или је умјесто привременог рјешења које се извршава донесено рјешење о главној ствари које се разликује од привременог рјешења. Одгађање извршења одобрава орган који је донио закључак о дозволи извршења.

Члан 262

- (1) Новчане казне изречене по овом закону извршавају органи надлежни за извршење новчаних казни изречених за прекршаје.
- (2) Новчана казна наплаћује се у корист буџета Дистрикта.

Члан 263

- (1) Кад се има спровести судско извршење рјешења донесеног у управном поступку, орган чије се рјешење има извршити ставља на рјешење потврду о извршности и доставља га ради извршења.
- (2) Рјешење донесено у управном поступку које садржи потврду о извршности јесте основ за судско извршење. То извршење спроводи се по прописима који важе за судско извршење.
- (3) Неосновану потврду извршности укинуће рјешењем орган који је потврду ставио и то рјешење одмах доставити Основном суду.

2. Извршење неновчаних обавеза

Члан 264

Извршење ради остварења неновчаних обавеза извршеника спроводи се преко других лица или принудом.

а) Извршење преко других лица

Члан 265

- (1) Ако се извршеникова обавеза састоји у извршењу радње коју може извршити и друго лице, а извршеник је не изврши уопште или је не изврши у цијелости,

ова радња ће се извршити преко другог лица, на трошак извршеника. Извршеник мора бити на то претходно писмено опоменут.

- (2) У таквом случају орган који спроводи извршење може закључком наложити извршенику да унапријед положи износ који је потребан за подмирење трошкова извршења а да се обрачун накнадно изврши. Закључак о полагању овог износа је извршан.

b) Извршење присилом

Члан 266

- (1) Ако је извршеник дужан да нешто допусти или да трпи, па поступа противно тој обавези, или ако је предмет извршења извршеникова радња коју не може умјесто њега да изврши друго лице, орган који спроводи извршење присилиће извршеника на испуњавање обавезе изрицањем новчаних казни.
- (2) Орган који спроводи извршење најприје ће запријетити извршенику примјеном присилног средства ако своју обавезу не изврши у остављеном року. Ако извршеник у току тог рока предузме неку радњу противно својој обавези, или ако остављени рок безуспјешно протече, запријеђено присилно средство ће се одмах извршити, а уједно ће се одредити нови рок за извршење радње и запријетити новом, строжом присилном мјером.
- (3) Присилна новчана казна која се на основу става 2 овог члана изриче први пут не може бити већа од 100 КМ. Свака каснија присилна новчана казна може бити поново изречена у истом износу.
- (4) Наплаћена новчана казна се не враћа.

Члан 267

Ако се извршење неновчане обавезе не може уопште или не може правовремено спровести примјеном средстава предвиђених у члановима 265 и 266 овог закона, извршење се према природи обавезе, може спровести и непосредном присилом, уколико прописима није другачије одређено.

Члан 268

- (1) Кад је на основу рјешења спроведено извршење, а то рјешење се касније поништи или измијени, извршеник има право да тражи да му се врати оно што му је одузето, односно да се врати у стање које произлази из новог рјешења.
- (2) О тражењу извршеника из става 1 овог члана рјешава орган који је донио закључак о дозволи извршења.

3. Извршење ради обезбјеђења и привремени закључак

а) Извршење ради обезбјеђења

Члан 269

- (1) Ради обезбјеђења извршења може се закључком допустити извршење рјешења и прије него што је оно постало извршно, ако би без тога могло бити осујећено или знатно отежано извршење након што рјешење постане извршно.
- (2) Ако је ријеч о обавезама које се присилно извршавају само на предлог странке, предлагач мора опасност од спречавања или отежавања испуњења учинити вјероватном, а орган може извршење из става 1 овог члана условити давањем осигурања према члану 202 ставу 2 овог закона.
- (3) Против закључка донесеног на предлог странке за извршење ради обезбјеђења, као и против закључка донесеног по службеној дужности, допуштена је посебна жалба. Жалба против закључка којим је одређено извршење ради обезбјеђења не одгађа спровођење извршења.

Члан 270

- (1) Извршење ради обезбјеђења може се спроводити административним или судским путем.
- (2) Кад се извршење ради обезбјеђења спроводи судским путем, суд поступа по прописима који важе за судско извршење.

Члан 271

Извршење привременог рјешења може се спроводити само у оном обиму и у оним случајевима уколико је допуштено извршење ради обезбјеђења.

Члан 272

- (1) Ако постоји или је бар учињена вјероватном обавеза странке, а постоји опасност да ће обавезана странка располагањем имовине, договором с трећим лицима или на други начин, осујетити или знатно отежати извршење те обавезе, орган надлежан за доношење рјешења о обавези странке може, прије доношења рјешења о тој обавези, донијети привремени закључак ради осигурања извршења обавезе. При доношењу привременог закључка надлежни орган је дужан да води рачуна о одредби члана 237 овог закона и приложи рјешење уз закључак.
- (2) Доношење привременог закључка може се условити давањем обезбјеђења предвиђеног у члану 189 ставу 2 овог закона.
- (3) У погледу привременог закључка донесеног на основу става 1 овог члана, примјењиваће се одредбе члана 269 става 3 и члана 270 овог закона.

Члан 273

- (1) Ако је правоснажним рјешењем утврђено да правно не постоји обавеза странке за чије је обезбјеђење био донесен привремени закључак, или је на други начин утврђено да је захтјев за доношење привременог закључка био неоправдан, предлагач у чију је корист привремени закључак донесен накнадиће противној странци штету која јој је узрокована донесеним закључком.
- (2) О накнади штете из става 1 овог члана рјешава орган који је донио привремени закључак.
- (3) Ако је у случају из става 1 овог члана очигледно да је привремени закључак био испослован из обијести, предлагач ће се казнити новчаном казном до 100 КМ. Против закључка о казни допуштена је посебна жалба, која одгађа извршење закључка.

ПЕТИ ДИО

СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА И ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

XVIII. МЈЕРЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Члан 274

- (1) Институције које имају јавна овлашћења не могу у управном поступку који воде оне саме примјењивати присилне мјере привођења или довођења предвиђене у члану 59 тачкама 3 и 4, члану 154 тачки 3 и члану 166 тачкама 1 и 2 овог закона.
- (2) Ако се у току поступка који води институција која има јавна овлашћења утврди да се поступак не може спровести уопште или се не може правилно спровести, без примјене присилних мјера предвиђених у одредбама става 1 овог члана, та институција ће се обратити Одјељењу за стручне и административне послове. На тражење институције која има јавна овлашћења, Одјељење за стручне и административне послове је овлашћено да примијени предвиђену присилну мјеру привођења, односно довођења, ако се утврди да је то неопходно ради спровођења поступка.

Члан 275

- (1) У органима управе, као и у институцијама које имају јавна овлашћења ако законом није другачије одређено овлашћења за предузимање радњи у управном поступку и овлашћења за рјешавање у управним стварима могу се дати само лицу које има законом прописану стручну спрему, радно искуство и положен стручни испит.
- (2) Лица из става 1 овог члана полажу стручни испит према прописима Дистрикта који се односе на полагање стручног испита службеника одјељења у саставу Владе.

Члан 276

- (1) Шефови одјељења одговорни су за правилну и досљедну примјену овог закона, а нарочито су одговорни да се управне ствари рјешавају у законом прописаним роковима. Ради правилног и ефикасног рјешавања ствари у управном поступку, та одговорна лица су обавезна да предузимају мјере да се континуирано обезбјеђује и спроводи стручно усавршавање службеника и других лица која раде на рјешавању управних ствари.
- (2) Службено лице које је овлашћено за предузимање радњи у управном поступку, односно које је овлашћено за рјешавање у управним стварима, дужно је да у року од три (3) дана од истека рока за рјешавање из чланова 203 и 228 овог закона обавијести писмено странку о разлозима због којих рјешење, односно закључак није донесен и о томе које ће се радње предузети ради доношења рјешења, односно закључка, и поучи странку која правна средства може да користи. То обавјештење се истовремено мора доставити и одговорним лицима из става 1 овог члана ради предузимања мјера да се рјешење, односно закључак донесе без одлагања.
- (3) Службено лице из става 2 овог члана које је овлашћено да води управни поступак, односно да рјешава управне ствари, чини тежу повреду радне дужности, ако је његовом кривицом дошло до неизвршења одређених процесних радњи у управном поступку, због којих се рјешење, односно закључак није могао донијети у законском року.
- (4) Надлежна управна инспекција има право да захтијева покретање поступка одговорности код надлежног органа против шефа одјељења, односно руководиоца институције која има јавна овлашћења, који пропусти вршење дужности из става 1 овог члана, као и против оног који, противно члану 275 овог закона овласти службено лице за предузимање или за рјешавање у управним стварима које не испуњава прописане услове као и дисциплински поступак против лица из става 3 овог члана.

Члан 277

- (1) Градоначелник је обавезан да једанпут годишње поднесе писмени извјештај Скупштини о рјешавању управних ствари у управном поступку свих служби Дистрикта.
- (2) Извјештај из става 1 овог члана садржи нарочито сљедеће податке: број поднесених захтјева од странака, број покренутих управних поступака по службеној дужности, начин и рокове рјешавања управних ствари у првостепеном и другостепеном управном поступку, број поништених, односно укинутих управних аката, број одбачених захтјева, односно обустављених управних поступака, број и врсте примијењених присилних мјера, односно изречених новчаних казни, и број неријешених управних предмета.

Члан 278

- (1) Начин исказивања података из тачке 1 члана 277 прописује градоначелник на основу предлога шефа Одјељења за стручне и административне послове.

- (2) Ако је потребно шеф Одјељења за стручне и административне послове прописује обрасце за позиве, доставнице, наређења за привођење, записнике, записнике у виду књига, рјешења из члана 194 става 1 и члана 198 и увјерења из члана 105 става 1 овог закона, као и за друге акте у управном поступку за потребе управних органа Дистрикта и институција Дистрикта које имају јавна овлашћења.

Члан 279

- (1) На тражење грађана, органа управе, институција које имају јавна овлашћења као и других органа и институција, Одјељење за стручне и административне послове дужно је давати објашњења о примјени одредаба овог закона.
- (2) Објашњења о примјени одредаба овог закона може давати Одјељење за стручне и административне послове и по службеној дужности, ради осигурања јединствене примјене овог закона.

ХИХ. НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ОВОГ ЗАКОНА

Члан 280

- (1) Надзор над спровођењем овог закона врши управна инспекција.
- (2) Органи, службе и институције дужни су да омогуће остваривање увида у управно рјешавање и да поступају по налозима управне инспекције која врши надзор и на тражење те инспекције достављају потребне податке, списе и обавјештења о питањима која се односе на управне ствари које се рјешавају у управном поступку.

ХХ. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 281

- (1) Новчаном казном од 5.000 до 25.000 КМ казниће се за прекршај институција која има јавна овлашћења:
- 1) ако за рјешавање у управним стварима, односно за предузимање радњи у поступку одреди лице које не испуњава прописане услове (члан 26 став 2, у вези с чланом 275 ставом 1);
  - 2) ако одбије да прими писмени поднесак странке или усмено саопштење у записник, односно не изда потврду о пријему поднеска (члан 52 ставови 1, 2 и 3);
  - 3) ако изврши позивање ноћу супротно одредби члана 58 става 3;

- 4) ако се позвано лице принудно приведе, а у позиву није била назначена примјена те мјере (члан 59 став 3);
  - 5) ако се по службеној дужности не прибављају подаци о чињеницама о којима се води службена евиденција или ако се од странке тражи да прибави и поднесе доказе које је дужан прибавити орган који води поступак или ако се од странке тражи да поднесе увјерења која органи нису дужни издавати (члан 121 став 3 и члан 122 став 2);
  - 6) ако није дата могућност странци да се изјасни о чињеницама и околностима на којима се заснива рјешење, односно да учествује у извођењу доказа или је донесено рјешење прије него што се странци пружи могућност да се изјасни о чињеницама и околностима (члан 128 став 3);
  - 7) ако на захтјев странке неће да изда увјерење или другу исправу о чињеницама о којима води службену евиденцију или ако увјерење или другу исправу не изда у прописаном року или не донесе рјешење о одбијању захтјева за издавање увјерења (члан 156 ставови 1, 2, 5 и 6);
  - 8) ако не поступи по захтјеву надлежног органа у вези с давањем исправе (члан 153);
  - 9) ако по захтјеву странке не донесе рјешење и не достави га странци у прописаном року (члан 153);
  - 10) ако жалбу са списима не достави другостепеном органу у прописаном року (члан 219);
  - 11) ако не поступи по тражењу другостепеног органа или ако у свему не поступи по другостепеном рјешењу или ако рјешење не донесе у прописаном року (члан 223);
  - 12) ако на захтјев Апелационе комисије не достави у року тражено обавјештење или ако по налогу другостепеног органа не донесе рјешење у прописаном року, или ако на захтјев другостепеног органа не прикупи тражене податке и не достави их у прописаном року (члан 227);
  - 13) ако не донесе рјешење по жалби у прописаном року (члан 228);
  - 14) ако не поступи по налогу другостепеног органа или тражени материјал не достави у року (члан 238 став 3);
  - 15) ако онемогућава увид у управно рјешавање или ако не поступи по налозима надлежног органа, односно управне инспекције која врши надзор или неће да достави потребне податке, списе и обавјештења на захтјев органа, односно управне инспекције (члан 280, став 4).
- (2) За прекршај из става 1 овог члана, казниће се новчаном казном од 300 до 1.200 КМ и одговорно лице у институцији које има јавна овлашћења, као и одговорно лице у одјељењу.

Члан 282

(1) Новчаном казном од 5.000 до 25.000 КМ казниће се за прекршај институција која има јавна овлашћења:

- 1) ако не пружи затражену правну помоћ или ако не поступи у вези с молбом за помоћ у одређеном року (члан 28 ставови 1 и 2);
- 2) ако саслушаним лицима не прочита записник или ако онемогући да саслушана лица прегледају записник (члан 63 став 1);
- 3) ако странци или другом лицу онемогући разгледање списка или да препише потребне списе;
- 4) ако се не спроводи обавезно лично достављање у случајевима предвиђеним у одредби члана 70 става 1 овог закона;
- 5) ако на захтјев странке неће да изда увјерење, односно не донесе рјешење о одбијању захтјева у прописаном року (члан 157, став 1 и 3);
- 6) ако испита као свједока лице које би својим исказом повриједило дужност чувања службене, државне или војне тајне (члан 160);
- 7) ако не изда писмено рјешење у прописаном року (члан 212);
- 8) ако изврши присилно привођење или довођење супротно члану 274 ставу 1 овог закона, односно ако у року не донесе закључак о примјени принудне мјере или у року не одлучи о приговору (члан 274 ставови 3 и 4);
- 9) ако не предузима мјере за континуирано стручно оспособљавање и усавршавање службених лица која су овлашћена за рјешавање у управним стварима, односно за предузимање радњи у поступку или ако не обезбјеђује рјешавање управних ствари у прописаним роковима или ако у прописаном року не обавијести странку о разлозима због којих рјешење, односно закључак није донесен (члан 276 ставови 1 и 2).

(2) За прекршај из става 1 овог члана казниће се новчаном казном у износу од 2.000 до 10.000 КМ и одговорно лице у институцији која има јавна овлашћења, као и одговорно лице у одјељењу.

Члан 283

(1) Новчаном казном од 4.000 до 20.000 КМ казниће се за прекршај институција која има јавна овлашћења:

- 1) ако не изузме службено лице када су испуњени услови за изузеће (чланови 29 и 30);
- 2) ако не дозволи странци да се користи стручним помагачем (члан 49 став 1);

- 3) ако се позивање лица ради пријема писмена врши супротно одредби члана 67 става 2 овог закона;
  - 4) ако се писмено не доставља пуномоћнику за примање писмена (члан 75 став 1);
  - 5) ако не поучи свједока на која питања може ускратити свједочење (члан 163 став 3 и члан 172 став 1).
- (2) За прекршај из става 1 овог члана казниће се новчаном казном у износу од 1.000 до 5.000 КМ и одговорно лице у институцији која има јавна овлашћења, као и одговорно лице у одјељењу.

Члан 284

- (1) Одговорним лицем у одјељењу у смислу одредбе члана 281 става 2, члана 282 става 2 и члана 283 става 2 овог закона, сматра се шеф одјељења, као и службеник у том одјељењу који је овлашћен да предузима радње у административном поступку, и/или други службеник који је задужен да непосредно изврши одређени посао, а није извршио тај посао или је извршио радњу противно датој обавези.
- (2) Одговорним лицем у институцији која има јавна овлашћења у смислу одредаба члана 281 става 2, члана 282 става 2 и члана 283 става 2 овог закона, сматра се руководилац институције и друго лице.

XXI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 285

Управни предмети који не буду ријешени до дана ступања на снагу овог закона ријешитиће се по одредбама овог закона.

Члан 285а

Одредбе овога закона које се односе на употребу и промет електронског документа и електронског потписа примјењиваће се након ступања на снагу посебнога прописа који регулише ту област.

Члан 286

Даном ступања на снагу овог закона престаје примјена Закона о општем управном поступку и других прописа о управном поступку који се примјењују на територији Дистрикта до дана ступања на снагу овог закона.